

Projektbeskrivning

Hela Gröna Vägen

Fossiloberoende Gränsregion 2030

Innehåll

Sammanfattning.....	3
1 Inledning och syfte	4
1.1 Inledning.....	4
1.2 Bakgrund	4
1.3 Syfte.....	5
2 Mål, resultat och effekter	6
2.1 Huvudmål	6
2.2 Delmål och resultat	6
2.3 Indikatorer	8
2.4 Effekter	8
3 Motivation och sammanhang.....	9
3.1 Europeiska och nationella mål	9
3.2 Regionala strategier och målsättningar	11
3.3 Samverkan och synergier med andra projekt	13
4 Målgrupp	15
5 Horisontella kriterier	16
5.1 Hållbar utveckling.....	16
5.2 Jämställdhet mellan kvinnor och män	16
5.3 Lika möjligheter och icke-diskriminering	16
6 Gränsöverskridande mervärden	18
7 Genomförande	20
7.1 WP 1: Projektkoordinering.....	20
7.2 WP 2: Kommunikation.....	22
7.3 WP 3: Lokal och regional utveckling.....	26
7.4 WP 4: Infrastruktur och fordon	28
7.5 WP 5: Affärsutveckling och grön tillväxt	32
7.6 Plan för fortsatt verksamhet	34
8 Projektorganisation	35
8.1 Projektledning, koordinering och partnerskap	35
8.2 Projektstyrning	35
8.3 Referensgrupp.....	36
9 Tid - och aktivitetsplan	37
9.1 Leveranser	38
10 Budget.....	39
10.1 Detaljerad kostnadsbudget	39
10.2 Detaljerad finansieringsplan.....	43

Sammanfattning

Genom samarbetet i projekt Infragreen har samtliga kommuner i gränsregionen Östfold-Follo-Fyrbodalen skrivit under på att de ska vara fossiloberoende till 2030. Det innebär en kraftfull grund att bygga vidare på. En sådan stark förankring är det få andra regioner i Europa som har uppnått. Utmaningen nu är att mobilisera styrkorna så att vi verkligen når målet.

En bra och väl fungerande transportinfrastruktur har stor betydelse för gränsregionens ekonomiska och sociala struktur. I dagsläget finns dock många brister, vilket begränsar de gränsöverskridande transporterna. En utmaning för gränsregionen är att både gods- och persontrafiken har ökat i omfattning och ingenting tyder på att antalet transporter kommer minska inom överskådlig tid.

Liksom i föregångaren, Infragreen som genomfördes 2012-2014, är kommunerna huvudmålgrupp för satsningen. Kommunerna har en central roll i omställningen till fossiloberoende, inte minst som arbetsgivare och genom den påverkansmöjlighet de har vad gäller inköp och upphandling. Tillsammans är kommunerna en gigantisk marknadsaktör som köper varor och tjänster för 500 miljarder per år varav transporter av både gods och människor är betydande. Vi vill även på ett betydligt mer aktivt sätt få med det lokala näringslivet i omställningen. Insatserna ska leda till en ökad användning av mer miljövänliga fordon och drivmedel samt utbyggnad av infrastruktur för laddning/tankning. Det handlar även om att stimulera näringslivet att upptäcka och skapa affärer i form av nya tjänster och produkter i omställningens fotspar.

Om förra satsningen handlade om att skapa de goda exemplen handlar det denna gång om att växla upp så att förändringar genomförs och får genomslag. Vi vill få fram en palett av olika lösningar anpassade efter lokala förutsättningar och dela med oss av initiativen till varandra. Genom att dra nytta av varandras erfarenheter kan andra kommuner hoppa över flera utvecklingssteg.

Samtliga 39 kommuner ska ta fram underlag för strategisk utveckling och handlingsplan för en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och merparten ska vara klara med strategin under våren 2018. Det inkluderar en Road Map för en fossiloberoende Gränsregion.

Under de tre år projektet varar ska vi:

- Förankra på hög politisk nivå i varje kommun
- Stötta kommunerna i att ta fram strategiska mål och planer för att bli fossiloberoende 2030.
- Förstärka stoltheten i kommunerna och profilera deras arbete som föregångare och det goda exemplet.
- Förstärka det gränsöverskridande samarbetet, erfarenhetsutbytet och gemensamma planeringen med målsättningen att skapa kostnadseffektiva lösningar och möjligheter för större marknad för fossilfria transportlösningar och tjänster.
- Engagera det lokala och regionala näringslivet i omställningen till fossilfria transporter.

En styrka med projektet är den närhet som parterna har till företag och verksamheter jämfört med nationella satsningar samt den stora betydelse det gränsregionala perspektivet har för näringslivet då både gods och personal hos företagen transporteras i hela regionen.

Ellånbilar och budkavle med avsiktsförklaring var två satsningar som var särskilt lyckade under Infragreen-projektet. Det handlar om att göra/prova för att förstå och sedan handla, samt om engagemang och känslan av att ingå i ett sammanhang. Den här gången riktar vi dessa aktiviteter mot det lokala näringslivet och låter dessa prova på bland annat varubilar och fordon för yrkesgrupper som exempelvis hantverkare. Med budkavlen och de stödsatser vi i samband med detta kommer att erbjuda vill vi få företagen att skriva under på Ja, tack till en fossilfri framtid och börja ta konkreta initiativ i denna riktning. Andra sätt att öka kunskapen hos våra målgrupper och stimulera till initiativ är via seminarier och workshops. Alla inblandade ska vara väl medvetna om sin viktiga roll i processen och känna stolthet över att de är med och skapar världens bästa gränsregion vad gäller fossilfria fordon och transporter.

1 Inledning och syfte

1.1 Inledning

Fyrbodal, Östfold och Follo ska bli en världsledande fossiloberoende gränsregion 2030 vad gäller fordon och transporter. Anledningen till att vi vill bli bäst är att omställningen till fossilfria transporter är en process med många vinnare. Utöver att klimatet tar en suck av lättnad finns det stora möjligheter för det lokala och regionala näringslivet. I Infragreen hade vi fokus på kommunerna som strategisk drivkraft i omställningen. Nu är det även företagens tur att i ännu högre grad få upp ögonen för vad fossilfrihet kan innebära, både för affärerna och för samhället i stort. Om förra satsningen handlade om att skapa de goda exemplen handlar det denna gång om att förvandla exempel till genomförda förändringar med fullt genomslag. Det behöver inte handla om stora systemförändringar. Det kan lika gärna vara det lilla, enkla, smarta som driver förändringen. Olika förutsättningar kräver olika lösningar. Detta projekt vill stimulera och underlätta för stora såväl som små initiativ att få genomslag, så länge det leder till fossiloberoende. Vi vill få fram en palett av olika lösningar. Lokala perspektiv på globala problem med andra ord. Och vi tror på att göra det tillsammans. Sverige-Norge. Kommuner-Företag.

1.2 Bakgrund

2012 till 2014 genomfördes interregprojektet Infragreen och i och med det började resan mot att göra Fyrbodal, Östfold och Follo till världens främsta el- och gasfordonsregion. Fokus för satsningen var att stimulera kommunerna att arbeta med omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta 2030.

Norge är världens ledande elbilsnation och i Sverige har vi kommit längst i världen med producera och använda biogas som fordonsbränsle. Syftet med Infragreen var således att låta våra respektive styrkor och erfarenheter integrera med varandra.

Under projektet genomfördes bland annat en infrastrukturutredning för laddstolpar som sedan har legat till grund för ett tiotal nya laddstationer på sträckan Göteborg-Oslo. Stort fokus lades på kommunernas möjlighet att påverka genom smart upphandling och en rad seminarier för inköpare och beslutsfattare genomfördes. Ellånebilar i Fyrbodals kommuner och elbilspool i Norge är andra konkreta exempel som ökade intresset för nya sätt att äga och köra bil. Ellånebilarna blev en ahaupplevelse för många och flera kommuner blev motiverade att utveckla sina miljöfordonsstrategier och flera kommuner har efter detta köpt bilar.

För att skapa politisk förankring, samsyn och ett gemensamt engagemang genomfördes våren 2014 en turné för en fossiloberoende fordonsflotta i Fyrbodals, Östfold och Follo kommuner. Samtliga kommunalråd skrev under en avsiktsförklaring i form av en budkavle och budskapet kommunicerades i augusti till respektive regering.

Infragreen har bidragit till att kommunerna i Fyrbodal, Östfold och Follo har påbörjat resan mot fossilfria transporter och de är nu ivriga att ta nästa steg och förverkliga de avsikter som skrevs under i avsiktsförklaringen.

Kommunalråden har skrivit under på följande: Vi kommer att driva på arbetet lokalt och regionalt genom att:

- Delta i gemensamma gränsöverskridande utvecklingsprojekt.
- Successivt förändra den kommunala fordonsflottan med sikte på fossilfrihet 2030.
- Aktivt arbeta för en infrastruktur som gör det enkelt att välja förnybara bränslen istället för att tanka fossilt. Vi satsar även på pendelparkeringar och väl fungerande kollektivtrafik.

- Utöver drivmedel och fordon arbetar vi aktivt med beteendefrågan för en hållbar mobilitet.
- Vi fokuserar på det lokala och regionala näringslivet så att omställningen till en fossilfri fordonsflotta ger affärsnytta.

Bakgrunden till "Hela Gröna Vägen – Fossiloberoende Gränsregion 2030" är att vi nu vill följa upp de processer vi satt igång och möta kommunernas behov av konkret stöttning i arbetet med punkterna i avsiktsförklaringen och på så sätt nå målet om fossiloberoende transporter 2030. En utmaning för gränsregionen är att både gods- och persontrafiken har ökat i omfattning och ingenting tyder på att antalet transporter kommer minska inom överskådlig tid. Ingen har verktygen, lösningarna eller facit hur detta ska gå till. Det vill vi ta fram och fortsätta vara en föregångare för och därmed på sikt bli världens första fossiloberoend gränsregion.

1.3 Syfte

Genom samarbetet i projekt Infragreen har samtliga kommuner i gränsregionen Östfold-Follo-Fyrbodol skrivit under på att de ska vara fossiloberoende till 2030. Det innebär att vi har en kraftfull grund att bygga vidare på. Syftet med detta projekt är att skapa praktiska förutsättningar för kommunerna att målet.

Vi vill också bredda målgrupperna utanför kommunerna och nå framförallt näringslivet i Fyrbodol, Östfold och Follo för att få med dem i omställningen till fossilfria transporter. Insatserna ska leda till en ökad användning av mer miljövänliga fordon och drivmedel samt utbyggnad av infrastruktur för fossilfria bränslen. Insatserna ska ske i samverkan för maximalt erfarenhetsutbyte och smart användning av resurser. Genom att arbeta gränsöverskridande Sverige-Norge med kommuner, företag och organisationer i gemensamma satsningar skapas dessutom en större marknad för olika typer av produkter, tjänster, verktyg, lösningar och kommunikation.

Fossilfri transport innen 2030 er et ambisiøst mål, og det er et uttalt ønske blant prosjektets deltakere å jobbe videre sammen for å klare å nå dette målet. Regionen er nå i en enestående posisjon i Europa for å kunne gå fra små pilotprosjekter til fullskala omlegging til fossilfrie transportformer.

Detta kräver norsk elfordonsexpertis och västsvensk biogaserfarenhet. Det kräver utbyggnad av ladd- och tankinfrastruktur. Det krävs att kommunerna väljer bland annat el- och biogasfordon framför fordon med fossila bränslen. Självklart ska biogasandelen vara hög i bränslet, och elen ursprungs- eller miljömärkt. Det kräver att företagen ser nyttan med omställningen och på olika sätt tar steg och initiativ mot fossiloberoende.

Et annet viktig tema for prosjektet vil være å arbeide for at et enhetlig system for tilgang kommer på plass. Det er viktig at samme teknikk brukes både for tilkobling av lader/pumpe og for å låse opp/få tilgang til laderen/pumpe. Brukerne av miljøkjøretøy skal ikke behøve å tenke på om de krysser kommune eller riksgrenser. De skal ikke være urolige for å møte annen teknologi bare fordi de skal fylle energi et nytt sted. Prosjektet vil sette krav til å følge enhetlige og fremtidsrettede standarder. Prosjektet skal arbeide for sømløse transportløsninger i hele regionen og de skal få så mye informasjon om tilgjengelighet at de unngår rekkeviddeangst og føler seg trygge på at de kan bruke fossilfrie kjøretøy i hele regionen.

2 Mål, resultat och effekter

2.1 Huvudmål

Det långsiktiga huvudmålet med projektet är att bli en världsledande fossiloberoende gränsregion 2030 vad gäller fordon och transporter. Drivkrafter och effekter är både miljönytta, samhällsutveckling och affärsnytta inom hela gränsregionen.

Gränsregionen (Östfold, Follo och Fyrbodal) ska vara den första sammanhängande regionen som uppfyller kraven i EU-direktivet "Clean Power for Transport". Detta innebär; 1 laddstation per 10 laddbara fordon; tankstationer för biogas med maximalt avstånd om 150 km samt vätgas med maximalt avstånd om 400 km.

För detta behöver vi:

- Förankra på hög politisk nivå i varje kommun
- Stötta kommunerna i att ta fram strategiska mål och planer för att bli fossiloberoende 2030.
- Förstärka stoltheten i kommunerna och profilera deras arbete som föregångare och det goda exemplet.
- Förstärka det gränsöverskridande samarbetet, erfarenhetsutbytet och gemensamma planeringen med målsättningen att skapa kostnadseffektiva lösningar och möjligheter för större marknad för fossilfria transportlösningar och tjänster.
- Engagera det lokala och regionala näringslivet i omställningen till fossilfria transporter.

Projektets kvalitativa mål är följande:

- ✓ Regionens kommuner ska aktivt arbeta för att bli fossiloberoende inom transporter till 2030
- ✓ Resor som kan undvikas, eller ske på koldioxidsnåla resätt ska prioriteras.
- ✓ Förnybara drivmedel ska vara tillgängliga för så stor del av regionens invånare och organisationer som möjligt.
- ✓ Andelen fordon som använder/kan använda förnybara bränslen ska öka.

Detta kommer att ske inom följande insatsområden:

- Kommunikation
- Lokal och regional utveckling
- Infrastruktur och fordon
- Affärsutveckling och grön tillväxt

2.2 Delmål och resultat

Projektet kommer att fokusera på att skapa konkreta och mätbara resultat och delmål i relation till ovanstående huvudmål.

Dessa resultat och erfarenheter ska kommuniceras på lämpligast sätt för att understödja utvecklingen, öka kunskapen samt förändra inställning, attityder och beteenden.

Varje kommun ska tänka och planera utifrån målsättningen om fossiloberoende gränsregion 2030.

Genom samverkan i olika former, mellan kommuner och mellan Sverige och Norge, ska vi få fram en palett av lösningar som gör det möjligt för köpare/användare att välja fossilfria fordon, bränslen och tjänster.

Vi kommer att driva på arbetet lokalt och regionalt genom att:

- Initiera och genomföra gränsöverskridande insatser och aktiviteter.

- Delmål: minst 25% gränsöverskridande deltagande i samtliga aktiviteter inom projektet
- Skapa attraktivitet för fossiloberoende transporter och hållbar mobilitet.
 - Delmål: minst 300 st organisationer/företag som skrivit under budkavlen
 - Delmål: Minst 1000 provkörningar av fossilfria fordon
 - Delmål: Minst 1000 personer ska ha deltagit på events
 - Delmål: Minst 10 000 besökare på hemsidan samt partners specifika FFF-sidor på deras webbplatser
 - Delmål: Minst 1000 följare på sociala medier
 - Delmål: minst 60 artiklar och nyheter i nationell, regional och fackpress/fagpress.
- Skapa strategiska mål och planer för fossiloberoende fordonsflotta i kommunerna
 - Delmål: Samtliga 39 kommuner skall ha genomfört fossiloberoende fordonsflotta (FFF) - kartläggning inklusive indikatorer
 - Delmål: Merparten (>50%) ska ha slutfört arbetet med en FFF 2030-strategi
 - Delmål: Road Map för FFF Gränsregion 2030.
 - Delmål: Gränsöverskridande effekter genom utbyte av erfarenheter och gränsregional strategi och road map FFF 2030
- Successivt bygga ut infrastrukturen för fossilfria fordon och transporter
 - Delmål: Minst 1000 nya laddstationer eller tankställen för biogas
 - Delmål: Minst två nya planeringar för tankställen biogas
- Successivt förändra fordonsflottan med sikte på fossiloberoende 2030.
 - Delmål: Minst 200 inköpta fossilfria fordon i gränsregionen under projektperioden, i kommunerna eller av det lokala näringslivet.
 - Delmål: Lotsning av bidragsberättigade klimatinvesteringar ska ha skett till nationella och internationella medel för sådant
 - Delmål: Minst 50 nyckelpersoner ska ha deltagit i arbete med upphandling av FFF transporter och fordon
 - Delmål: Minst tre verktyg för upphandling för fossiloberoende transporter och fordon ska ha tagits fram
- Stödja och framsnakke det lokala och regionala näringslivet så att omställningen till en fossiloberoende fordonsflotta ger affärsnytta.
 - Delmål: Minst 100 st organisationer/företag ska ha deltagit aktivt i aktiviteter och minst 50 ska ha gjort konkreta insatser för fossiloberoende transporter
 - Delmål: Minst tio nya affärsupplägg ska ha utvecklats
 - Delmål: Deltagande organisationer och företag ska till minst 75 % vara nöjda med aktiviteterna och
 - Delmål: Minst 50 % av företagen/organisationerna ska ange att man kommer ha direkt affärsnytta av sin medverkan

2.3 Indikatorer

Följande indikatorer kommer att användas för uppföljning och utvärdering av projektets resultat och effekter.

Aktivitetsindikator	Mål
1. Antal framtagna kunskapsunderlag för gränsöverskridande kommunikationer eller transportsystem.	2
2. Tillgängliggjorda system för användning av miljövänliga och koldioxidsnåla transporter	1000
3. Åtgärder för att stimulera koldioxidsnåla bränslen	40
Projektspecifika indikatorer	Mål
Antal organisationer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter:	50
Antal evenemang:	10
Antal deltagande organisationer:	39
Antal samverkande partners:	5

2.4 Effekter

Projektet innefattar aktiviteter och resultat som kommer att ge långsiktiga effekter och vara viktiga för fortsatt arbete efter projektets genomförande. Dessa är huvudsakligen:

- Ökad kunskap och medvetande kring fossilfria transporter och fordon:
Det gedigna arbetet med kommunikation ska skapa ökad medvetenhet samt mer kunskap och större engagemang bland målgrupperna för projektet. Detta är av stor vikt i det fortsatta arbetet för att nå det långsiktiga målet till 2030.
- Road Map för att nå målet världens första gränsregion som uppfyller EU-direktivet Clean Power for transport:
Denna kommer att fungera som viktigt styr, planerings- och uppföljningsdokument i den fortsatta utvecklingen. FFF-indikatorerna kommer att vara viktiga verktyg i uppföljningen av framsteg för hela processen respektive ingående kommuners framsteg.
- Planer, strukturer och verktyg för fortsatta satsningar på infrastruktur och fordon:
Det arbete som skett inom projektet med lokala och regionala planer och strategier, upphandling, interaktiv karta kommer att fortsätta vara viktiga byggstenar i arbetet med understödja en förbättrad infrastruktur och större fossilfri fordonsflotta.
- Näringslivslivets involvering och satsningar:
Arbetet och resultat med budkavlen kommer att vara en viktig plattform för fortsatta målinriktade insatser tillsammans med näringslivet inom hela gränsregionen.
- Resultat och erfarenheter från det stödjande arbetet med näringslivet kommer fortsätta under andra former.
- Gränsöverskridande samarbete och erfarenheter inom projektet kommer att vara en viktig aspekt för fortsatta insatser inom gränsregionen. Detta gäller både inom transporter men

även andra sektorer och utvecklingsområden som inkluderats i projektet, t ex landsbygdsutveckling, näringslivsutveckling, strategi och planering.

- Spridning av resultat, erfarenheter samt framtagna kunskapsunderlag och verktyg kommer att spridas till andra regioner genom det fortsatta arbetet som utförs nationellt av Gröna Bilister och Elbilforeningen. Samverkan med andra projekt inom området under projekttiden kommer att vara en viktig faktor i detta.

3 Motivation och sammanhang

I både Sverige och Norge står transportsektorn för den största delen av koldioxidutsläppen. Denna sektor är också den mest komplex och svår att ersätta med andra koldioxidneutrala bränslen. Det kräver insatser genom hela värdekedjan från fordon, distribution av bränsle, tank/ladd-stationer och nya typer av fordon. Dessutom är det viktigt att ersätta transporter med bil med mer resurseffektiva alternativ som kollektivtrafik, cykel och gångvägar eller eliminera behovet av resan över huvudtaget.

Hållbara transporter är en viktig sektor inom samtliga strategier, direktiv, planer och policies från EU, nationellt, regional och lokal nivå. Utmaningen är att stora delar av genomförandet sker och är beroende av lokala och regionala förutsättningar och samverkan.

En bra och väl fungerande transportinfrastruktur har stor betydelse för gränsregionens ekonomiska och sociala struktur. Det är en viktig faktor för en förstoring av arbetsmarknaden och innebär därmed i förlängningen regional utveckling och tillväxt i gränsregionen. I dagsläget finns dock många brister i den gränsöverskridande infrastrukturen, vilket begränsar de gränsöverskridande transporterna. En utmaning för gränsregionen är att både gods- och persontrafiken har ökat i omfattning och ingenting tyder på att antalet transporter kommer minska inom överskådlig tid.

För att uppnå de Europeiska, nationella och regionala målen krävs också att människor och företag använder sig av de miljövänliga alternativ som finns tillgängliga. Ökad kunskap, förändrade attityder och beteenden är viktigt för att påskynda utvecklingen förutom investeringar i infrastruktur och fordon.

För att kunna förstärka utvecklingen krävs också nya affärs- och finansieringsmodeller där dolda värden för miljövänliga alternativ inkluderas samt att kostnader för dagens fossila tydliggörs på ett bättre sätt.

På båda sidor av den norsksvenska gränsen har man tagit stora steg för hållbara transporter och projektet InfraGreen var en viktig del i detta. Nu är det dags att ta nästa stora kliv. De resultat, erfarenheter, samarbeten och strukturer som etablerades då kommer att vara till stor hjälp för att gå mot en ökad grad av implementering.

3.1 Europeiska och nationella mål

De mål som är formulerade på EU-nivå genom 2020-strategin och flaggskeppsinitiativet för ett "Resurseffektivt Europa" respektive mål på nationell nivå är mycket tydliga. På direktoratet för mobilitet och transporter (DG Mobility and Transport) arbetar man för att underlätta utvecklingen mot en effektiv, säker och hållbar transportapparat inom hela EU. Man pekar också på att detta arbete kräver samordning på såväl europeisk som nationell nivå men också internationellt. Ingen regering i ett enskilt land klarar att lösa dessa utmaningar på egen hand.

I Vitboken (*EU White Paper: Roadmap to a Single European Transport Area – Towards a competitive and resource efficient transport system*) från 2011, antogs en strategi och mål med sikte på år 2050 enligt:

- Inga fossilberoende bilar skall finnas i städerna
- Flyget skall använda sig av hållbart bränsle med låga utsläpp av CO2 till 40 %
- Minst 40 % minskning av utsläppen från sjöfarten
- 50 % av medeldistans passagerartransporter i städer skall flyttas från vägtransport till järnväg och sjöfart
- Detta skall leda till 60 % minskning av utsläpp från transportsektorn i mitten av århundradet

I den statliga utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta har målet varit att förtydliga begreppet "fossiloberoende fordonsflotta", åskådliggöra möjligheterna att nå en sådan till 2030 som ett delsteg mot ett klimatneutralt Sverige 2050, samt att lägga förslag på styrmedel som krävs för att åstadkomma resultat. Några av de förslag som utredningen pekar på är att:

I den statliga utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta har målet varit att förtydliga begreppet "fossiloberoende fordonsflotta", åskådliggöra möjligheterna att nå en sådan till 2030 som ett delsteg mot ett klimatneutralt Sverige 2050, samt att lägga förslag på styrmedel som krävs för att åstadkomma resultat. Några av de förslag som utredningen pekar på är att:

- Planera och utforma städer för att minska efterfrågan på transporter
- Öka produktion och användning av inhemska biodrivmedel ex. prispremie som gynnar biodrivmedel
- Energiskatten på dieselbränsle höjs
- En miljölastbilspremie införs
- Utbyggnad av laddinfrastruktur ex. helelektriska lätta lastbilar slipper trängselskatt

I Norges "Nasjonal transportplan" heter det at "transportsektoren skal bidra til å redusere klimagassutslippene i tråd med Norges klimamål", men målet er ikke kvantifisert. Norges klimamål er å være klimanøytralt fra 2030. Det inkluderer blant annet klimakvoter, og innebærer dermed ikke at det må være en fossiluavhengig bilpark i 2030. Den mest konkrete norske målsetningen er at nye biler registrert i Norge i 2020 skal ha et normert gjennomsnittutslipp som ikke overstiger 85 gram CO2 per kilometer. Denne målsetningen er en del av i det norske klimaforliket hvor Stortinget har påtatt seg å kutte nasjonale utslipp med 15-17 millioner tonn CO2 innen 2020. I stortingsmeldingen *Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU* fra februar 2015, foreslår Regjeringen at Norge innen 2030 kutter klimagassutslippene med minst 40 prosent sammenlignet med 1990. Reduserte utslipp i transportsektoren er ett av fem innsatsområder.

Norge er et foregangsland for introduksjon av ladbare biler. Mye av æren for det kan tilskrives omfattende statlige insentiver som fritak fra engangavgift og mva, gratis passering i bomstasjoner, adgang til kollektivfelt med mer. Støtten til ladbare biler er forankret i Klimaforliket. Det er imidlertid usikkert hvor lenge insentivene opprettholdes. I februar 2015 vedtok Stortinget at det skal utarbeides en nasjonal hydrogenstrategi.

Norge er det landet i Europa som har flest elbiler pr innbygger, og Østfold er nest etter Telemark det fylket som har hatt sterkest vekst i elbilbestanden. Infrastruktur for biogass er mer omfattende å bygge ut, men med et stadig økende antall busser og personbiler som bruker biogass som drivstoff sikres det sakte med sikkert bedre tilgjengelighet. I befolkningen i disse områdene er det bygd opp mye kunnskap om fossilfrie transportformer.

Målet som nå er satt er å nå fullskala fossilfrihet innen 2030. Dette krever en helt annen tenkemåte og andre arbeidsformer, om man skal få gjort det på en samfunnsøkonomisk effektiv måte, og uten for store bivirkninger. Tvert imot bør det være mulig å skape nye bedrifter og arbeidsplasser i denne omleggingen.

3.2 Regionala strategier och målsättningar

3.2.1 Fyrbodal/Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen vill bidra till att främja utvecklingen av ett hållbart transportsystem och företagande och sysselsättning inom området.

I dagsläget genomförs ett större arbete med att ta fram långsiktiga mål och strategier för hela miljö- och klimatområdet. Detta arbete är Fyrbodals kommunalförbund involverat i och projektet kommer att vara en viktig del i både utvecklingen och genomförandet. I Fyrbodals kommunalförbunds fokus på Affärsdriven miljöutveckling sker arbetet med fossilfria bränslen och infrastruktur parallellt med andra satsningar inom miljöområdet, till exempel marin energi och skogsnäringen. Metoden är att arbeta med kommunerna och att skapa smarta samarbeten och synnergier över kommungränserna och tillsammans med det lokala och regionala näringslivet för att skapa både miljö- och affärsnytta.

Nuvarande regionala handlingsprogram syftar till att driva fram lösningar på kort och lång sikt, för en omställning till ett hållbart transportsystem. Det finns ett stort behov av att på lokal och regional nivå organisera, utveckla, testa och demonstrera lösningar som är attraktiva lösningar även i andra regioner och på internationella marknader.

Långsiktiga mål inom området energieffektiv transportteknik är att:

- Ställa om till mer energieffektiv teknik i transportsystemen
- Energieffektiviteten i fordon och förbränningsmotorer ökar så att förnybara drivmedel används effektivt
- Säkerheten ökar på fordon och i transportsystemet som helhet

Långsiktiga mål inom området förnybara drivmedel är att:

- Förnybara drivmedel produceras hållbart och inte konkurrerar med livsmedel
- Produktionen av förnybara drivmedel ökar och att de används energieffektivt
- Kollektivtrafiken ställer om till förnybara drivmedel

Långsiktiga mål inom området samhällsplanering och överflyttning (inklusive transporteffektivitet) är att:

- Transporteffektiviteten ökar i infrastrukturen och transportererna minskar genom ökad samordning mellan samhällsplanering och planering av transportsystem
- Person- och godstransporter genomförs logistiskt effektivt, samt att onödigt transportarbete undviks
- Överflyttning sker från ett transportslag till ett ur miljö- och energisynpunkt bättre transportslag
- Kollektivtrafiken blir mer attraktiv och transporteffektiv samt att kollektivtrafikens andel av det motoriserade resandet ökar
- Hälsostatusen i Västra Götaland ökar genom mer gång- och cykeltrafi

3.2.2 Østfold

Klima og miljø er et av de viktigste satsingsområdene for Østfold fylkeskommune. Det er et av hovedområdene i Fylkesplanen, og fylkeskommunen har inngått samarbeid med både kommunene (Klima Østfold) og næringslivet (Energiforum Østfold) om dette temaet. Klimaregnskapet i Østfold har vist at svært store deler av utslippene våre stammer fra transport, både i fylket generelt, og i fylkeskommunens egen virksomhet. Derfor har mye av miljøarbeidet vårt fokusert på å finne måter å redusere utslippene fra transportområdet.

Østfold fylkeskommune har ansvar for det meste av kollektivtransporten og veinettet i fylket, i tillegg til å ha en koordinerende rolle for folkehelsearbeidet. Det betyr at tilrettelegging for mer

kollektivtransport, gang- og sykkel er en viktig del av fylkeskommunens arbeid. Det jobbes også opp mot godstransport på vei, bane og sjø for å gjøre denne mer effektiv og miljøvennlig. Området Nedre Glomma (Fredrikstad-Sarpsborg og omegn) har fått innvilget en statlig finansiering for å få redusert ulempene og klimagassutslippene fra transporten.

Det er utarbeidet en egen drivstoffstrategi for transportsektoren i Østfold. I tillegg ligger følgende styrdokument till grunn for arbeid med hållbare transporter i Østfold.

- Klimaforliket på Stortinget: Karbonnøytralt Norge i 2050
- Fylkesplan for Østfold: Klimagassnøytralt innen 2030
- Infragreen-prosjektet: Fossilfri grenseregion innen 2030
- EU-Direktivet Clean Power for Transport

Før Østfold innebærer EU-Direktivet Clean Power for Transport satsninger motsvarande:

- 1 ladestasjon pr. 10 ladbare personbiler
nåværende hurtigladere, 41 stk på 10 ulike lokasjoner. De fleste langs E6, men hele fylket er tilgjengelig.
Det er allerede ladekøer på enkelte tidspunkt enkelte steder i fylket. For å unngå lange ladekøer i 2030 må vi doble antallet hurtigladere. Fremtiden vil trolig bringe lengre rekkevidde og hurtigere hurtigladere, noe som vil redusere (men ikke fjerne) behovet for hurtiglading for hver enkelt bil.
Normallading (saktelading) er det absolutt viktigste for en elbil. Det er det beste for batteriet, gir minst belastning på strømmettet, og er billigst å bygge ut. Men fordi hver bil står mange timer og lader, må man ha mange normalladere. EU-kravet er 1 offentlig tilgjengelig lader pr 10 biler. I dag er det 2000 ladbare biler i Østfold, om målet om 100% fossilfri samferdsel i 2030 nås, forventer vi omkring 100 000 ladbare biler. Det meste av ladingen vil foregå hjemme og på arbeidsplassen, men vi må legge til rette for at elbilistene skal kunne lade når de stopper, ikke stoppe for å lade.
- God biogassinfrastruktur (maks 150 km):
Biogassfyllestasjoner er knyttet til bussene våre, men er tilgjengelige for andre også. For å gjøre biogass til et reelt alternativ i hele fylket, regner vi med at vi må ha omtrent 20 fyllestasjoner. Men her må vi gjøre et grundigere arbeid for å utrede antall, plassering, kilde og kundegrunnlag. I dag har vi over 100 biogassbussar og 3 fyllestasjoner
- Vi har ingen hydrogenstasjoner i dag men ser nok for oss at det må minst 4 fyllestasjoner til for å gjøre det mulig å bruke hydrogen i Østfold.

3.2.3 Hur kan projektet påverka?

Projektet kommer att ha en stor påverkan på det arbete och planer som nämns ovan. Projektet utgår från ett gränsregionallt och lokalt perspektiv och innefattar kommunikationsinsatser som ligger i linje med målen.

För att nå målen måste man planera och utveckla infrastrukturen och stimulera marknaden hand i hand. Att göra detta i ett regionalt sammanhang där man lättare kan kommunicera och stödja konkreta satsningar och aktörer är både realistiskt och kostnadseffektivt. Projektet kommer att skapa de förutsättningar som krävs för att gränsregionen ska bli ett gott exempel som kan spridas till närliggande regioner för större genomslagskraft. Detta är också relevant utifrån projektets samverkan med andra Interreg projekt som Green Drive Region samt de kontakter och nätverk som finns på båda sidor av gränsen. Exempel är Västra Götalandsregionen där de andra tre delregionerna kommer att vara viktiga för resultat och erfarenhetsspridning.

3.2.4 Hur kan projektet bidra till näringsutveckling

Projektet har näringsliv och företag som en viktig målgrupp. Detta för att vi ser att det inte är möjligt att nå målen utan att tidigt engagera och påvisa både miljö och affärsnyttan för dem. Budkaveln kommer att utnyttjas för att både skapa större medvetenhet men också för att påvisa affärsnyttor för stärkt varumärke och minskade kostnader.

En viktig del i målsättningen och genomförandet är att skapa förutsättningar för fossiloberoende fordon och infrastruktur över hela gränsregionen. Detta innefattar även rurala områden utanför städer och transportkorridor som E6. Detta för att möjliggöra fossiloberoende arbetspendling samt stärkande av turism och landsbygdsföretagande. En ökad rörlighet över gränserna skapar bättre förutsättning för näringslivet och företagande.

3.3 Samverkan och synergier med andra projekt

Projektet bygger på, förutom tidigare projektet InfraGreen, de erfarenheter som gjorts av ledande aktörer inom området samt tidigare Interreg-projekt som IMPLEMENT och förprojektet Biogas 2020. Dessutom kommer projektet att aktivt samarbeta med andra pågående Interreg projekt som Biogas 2020, Green Drive Region och Smart Green Region Mid-Scandinavia samt CEF projektet GREAT. Se nedan för mer detaljer.

Projektet kompletterar och förstärker de insatser som görs på nationell och regional nivå.

Det innebär alltså stora möjligheter och potentialer att dra nytta av de erfarenheter och framsteg som gjorts på olika håll inom hela regionen och Norden. Spridandet och upptagande av erfarenheter och strukturkapital mm inom hela värdekedjan mellan aktörer inom området är viktigt för att öka utvecklingen och kostnadseffektiviteten i genomförandet.

Projekt	Sammanhang
Green Drive Region (GDR): är nytt arbete för att minska vårt beroende av fossila bränslen. Det nya Interreg-projektet omfattar Värmland, Dalarna, Gävleborg, Hedmark och Akershus. Projektet startade 1 juli 2015.	Några av delområdena i GDR är biodrivmedel, elfordon och vätgas som drivmedel. En annan viktig del är att regionerna ska få möjlighet att lära sig av varandra och samverka kring strategier för ny infrastruktur. I det treåriga projektet ingår också delar som kompetensutveckling, omvärldsanalyser, stöd i upphandling och demonstrationsverksamhet. En budkavle om en fossiloberoende fordonsflotta binder ihop de olika delarna. Vårt projekt kommer att samverka med GDR genom att samordna våra aktiviteter inom Budkavle samt utbyta erfarenheter och resultat under hela genomförandet. GDR bygger delvis på det föregående projektet InfraGreen och de har uttryckt ett starkt önskemål om tätare samarbete och samordning. Inkludering av nyckelperson från GDR i vår referensgrupp och/eller styrgrupp kommer att ske.
Smart Green Region Mid-Scandinavia - Green Highway Smart Green Region Mid-Scandinavia er et samarbeidsprosjekt mellom SØT byene, Sundsvall, Østersund og Trondheim. Prosjektet skal bidra	Green Highway ska vara en korridor mellan Sundsvall, Östersund och Trondheim (SØT) där både människor och gods transporteras på väg, till sjöss eller med tåg utan fossila bränslen. Den norska och svenska regeringen har dessutom utnämnt Green Highway som ett prioriterat område för eltrafik. Detta beror på att längs den fysiska vägen mellan Sundsvall och Trondheim i öst-västlig riktning finns en

til å styrke konkurransekräften hos SMB ved å fremme entreprenørskap, utvikle forretningsmodeller og bidra til at SMB fra programområdet samarbeider og at det skapes nye innovative miljøer over grensen. SØT-kommunene gjennomførte i 2011-2014 interregprosjektet "Green Highway"	mangfold av ulike initiativ kopplade till fossilbränslefria transporter. Vårt projekt kommer aktivt att följa projektet och dess resultat. Etablerade kontakter finns redan via framförallt Østfold fylkeskommune.
Biogas2020 (Interreg ØKS 2015): Dette er en stor satsning på Biogass i ØKS-regionen. Omfatter både produksjon og anvendelse, blant annet til transport. Projektet startade 1 juli 2015 med Innovatum AB og Østfold fylkeskommune som prosjekteiere.	Projektet har över 30 partners och innefattar skapandet av en skandinavisk plattform för Biogas där utbyte av erfarenheter och kunskap samt att utvecklingsinsatser ska initieras utifrån lika aktörers behov. Plattformen innefattar arbete med politik, kommunikation, omvärldsbevakning samt framtagande och spridande av nya koncept och affärsmodeller. Utöver plattformen innefattas stora arbetspaket inom substrat, produktion och användning samt transporter. Dessa är inriktade på utvecklingsarbete och nya verktyg och modeller. Vårt projekt kommer att aktivt medverka och ta del av resultat och erfarenheter. Detta sker till stor del genom att Østfold är norsk projekteir samt att Fyrbodals kommunalförbund är partner. Vi ser stora möjligheter att förmedla dessa till vårt arbete på lokal och regional nivå samt aktörer.
GREAT – Green Region with Alternative fuels for Transport. Projektet genomförs tillsammans med parter inom det politiska gränsregionala samarbetet Southwestern Baltic Sea Transnational area Implementing New Geography, STRING samt regionerna Syddanmark, Halland, Västra Götaland och Oslo/Akershus. Totalt 10 offentliga parter. De privata parter som finansierar infrastruktur för drivmedel är i nuläget Air Liquide, Fordonsgas, E.ON gas och E.ON e-Mobility. Projektet pågår till 2019.	Syftet med projektet är att etablera en fullgod infrastruktur för hållbara drivmedel i transportkorridoren Hamburg – Oslo samt medverka till utveckling av affärsmodeller och efterfrågan från kundgrupper som kan generera en marknadsdriven utveckling av infrastruktur för hållbara drivmedel med målet att minska utsläpp av växthusgasen koldioxid från transporter av gods och människor. Projekt är unikt ur ett internationellt perspektiv och kan skapa en av de första transportkorridorerna i världen som har möjlighet att vara hållbar. Vårt projekt kommer aktivt att följa framsteg, resultat och aktiviteter inom projektet. Det är av största vikt framförallt inom aktivitet 3-5. Inkludering av nyckelperson från projektet i vår referensgrupp och/eller styrgrupp kommer att undersökas.
Västra Götalands regionen Länsstyrelsen i Västra Götaland	Samarbete och samverkan med Västra Götalandsregionen i deras arbete med Hållbara transporter och pågående strategiska arbete under namnet "strategiska vägval" samt nätverket Biogas Väst.

	Samarbete med Länsstyrelsen inom områden som samhällsplanering och landsbygdsutveckling
Klima Östfold	Samarbete och samverkan kommer att ske med Klimat Östfold och andra relevanta processer och insatser.

4 Målgrupp

Målgrupperna för projektets aktiviteter och resultat är:

- Näringslivet i regionen med fokus på landsbygdsutveckling, turism, transport och tjänstesektorn
- Kommunala och regional tjänstemän involverade i samhällsplanering, miljö samt utvecklingsarbete
- Kommunpolitiker samt politiker inom regionen.

Samtliga av dessa målgrupper är vitala för en framgångsrik utveckling av fossilfria fordon och infrastruktur.

Näringslivet har en stor inverkan på utveckling då de förutom att vara ägare och köpare av fordon också kan ta en större roll i den nya infrastruktur som behövs inom elbilsfordon och biogas. Näringsliv har idag stor påverkan på både sina egna fordon och tjänstebilar men också på personalens transporter till och från arbetet. De kan på ett helt annat sätt än t ex hushåll utnyttja de affärsmässiga och miljörelaterade värden som fossilfria fordon vilket både ger minskade kostnader men också stärkt varumärke och nya affärsmöjligheter.

Kommunala och regionala tjänstemän är för projektets genomförande vitala för att nå målen. En optimal och resurseffektiv infrastruktur bygger på lokal utveckling och synergier och hänsyn till andra samhällssektorer och utvecklingsområden.

Kommuner och regioner har också viktiga roller som ägare och köpare av fordon och infrastruktur. De kan ta en betydligt aktivare roll i upphandling och kravställande samt att de är stora arbetsgivare och fastighetsägare. Detta kan utnyttjas för att identifiera och genomföra insatser som underlättar för utvecklingen av en fossiloberoende fordonsflotta. Det kan handla om laddstolpar, elcyklar, parkering, substrat till biogas etc.

Kommunala och regionala politiker är för projektet en viktig målgrupp eftersom vi både kommer arbet med lokal och regional samhälls- och näringslivsutveckling och strategier. Dessutom kommer det gedigna kommunikationsarbetet ha stor effekt på gränsregionens varumärke och attraktivitet.

5 Horisontella kriterier

5.1 *Hållbar utveckling*

Målet är att omvandla problem och miljömässiga utmaningar till en resurs och härigenom skapa hållbar tillväxt för regionen. Detta ligger i linje med Europa 2020 målen, t.ex. att minska utsläppen av växthusgaser och öka andel förnybar energi, samtidigt som sysselsättningsgraden höjs och förbättringar av forskning och utveckling görs. Parallellt med detta integreras Östersjöstrategins mål om att förbättra regionens transportsystem och energiförsörjningstrygghet. Samhällsmässigt finns därmed betydande styrka, både ekonomiskt och miljömässigt, i ökad användning av fossilfria fordon och drivmedel.

Aktiviteter som ska genomföras under projektet kommer bland annat behandla miljömässiga utmaningar och med detta ta fram metoder och tester för att skapa lösningar för att bidra till en hållbar tillväxt. Aktiviteterna kommer därmed både ha energi- och miljörelevans såsom tillväxtrelevans för regionen.

5.2 *Jämställdhet mellan kvinnor och män*

EU-kommissionen har en femårig strategi för jämställdhet mellan kvinnor och män för perioden 2010-2015. Strategin anger fem prioriteringar, till exempel att ingen ska bli särbehandlad eller utesluten på grund av sitt kön. Detta gäller både direkt och indirekt diskriminering, t.ex. att man kan missgynnas genom vissa bestämmelser eller villkor. I linje med detta kommer frågan om jämställdhet och jämlikhet vara genomgående i projektet och dess organisation, både internt och externt. Jämställdhetsperspektivet ska tas i beaktande och på alla nivåer i projektet, från beslut i styrgruppen till det praktiska arbetet. Det kan till exempel handla om en jämn könsfördelning i urvalet av projektledare, facilitörer, och andra experter vid projektets olika aktiviteter.

Likafullt ska det noteras att projektets aktiviteter är beroende av andra organisationers arbete med att skapa en jämn könsfördelning. Därför kommer projektet göra samtliga projektpartners uppmärksamma på att både kvinnor och män ska kunna ta del av de olika aktiviteterna i projektet, att könsfördelningen ska vara jämn i de olika arbetsgrupperna, att aktiviteter är riktade till alla parter, att se till så att alla medverkande får känna en aktiv deltagelse i projektet och att alla, både kvinnor och män har möjlighet får likvärdiga uppgifter och villkor.

Projektet kommer att arbeta för att bidra till att minska ojämlikheten mellan könen och främja likabehandling. Aktiviteter för att främja jämställdhet består till exempel av:

- Utforma information- och kommunikation i linje med att inspirera alla målgrupper
- Skicka inbjudningar brett (t.ex. till projektledare för projekt inom affärsutveckling för företagarkvinnor inom de gröna näringarna som kan vidarebefordra information till sitt nätverk)
- Lyfta fram kvinnliga förebilder (t.ex. lyfta dessa i press, webbsida artiklar osv)

5.3 *Lika möjligheter och icke-diskriminering*

Även om både Europakonventionen, EU:s fördrag och EU:s stadga om grundläggande rättigheter har direktiv som ger skydd mot diskriminering är utanförskap ett problem idag, både i Europa i stort och inom vårt område. Bristande integration och frånvaro av mångfaldsperspektiv innebär inte enbart social exkludering utan också att en potentiell tillväxtfaktor inte tas i beaktande. Därför är det viktigt att problematiken tas i beaktande på alla plan och inom alla sektorer. I linje med detta ska projektet, i den mån det är möjligt, främja lika möjligheter och förebygga diskriminering på grund av kön, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Projektet ska följa de direktiv som finns och även beakta den mångfaldspolicy och det CSR-program eller policys som partners har.

Mångfaldsarbetet kommer att vara en process av att se, förstå, värdesätta och tillvarata olikheter hos oss själva och vår omvärld.

Projektorganisationen tar helt avstånd från all diskriminering i arbetslivet på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Integration och mångfald ska nås genom samverkande aktiviteter, alla har gränsöverskridande förbindelser och perspektiv:

- projektets aktiviteter, produkter och tjänster ska förstärkas och utvecklas med ett mångfaldsperspektiv där möjligt.
- vid urval av styrgrupp, jury och beredningsgrupp ska särskild hänsyn tas till en mångfald bland kön som såväl etniskt ursprung, ålder och religion
- främja ett inkluderande arbetsklimat

6 Gränsöverskridande mervärden

Programanalysen för Interreg Sverige Norge 2014-2020, rapporten **EU 2020 - Grenseindeks og grenseanalyse Interreg Sverige-Norge**, pekar på att kommunikationerna är en av de största svagheterna i gränsregionen. Det finns en stor interaktion över gränsen och för gränsregional utveckling är kommunikationsmöjligheterna en avgörande faktor för exempelvis gränshandel, arbetspendling och varutransporter.

Grenseindeksen pekar också på att de framtida energilösningarna kommer vara mer diversifierade än tidigare, eftersom de är mer anpassade till regionala förutsättningar. En övergång från dagens fossilbaserade transportsektor är beroende av strukturella förändringar, inklusive en förbättring av infrastrukturen för elbilar, biogas etc.

Framstegen inom omställning inom transportsektorn har hittills kommit huvudsakligen från regionalt och lokalt håll. Vilket påvisar möjligheterna till förändring utifrån lokalt förankrade behov och samarbete.

En satsning på ett hållbart transportsystem där beroendet av fossil energi försvinner, stärker ekonomin och konkurenskraften för regionens kommuner och företag. Regioner och kommuner anses därmed ha ett stort ansvar att aktivt bidra till en grön resurseffektiv ekonomi. Särskilt aktörer med regionalt utvecklingsansvar pekas ut som viktiga i arbetet med att stärka kopplingen mellan strategier och miljödriven näringslivsutveckling vilket anses främja regional tillväxt och attraktionskraft.

Projektet innefattar avgörande värden ur gränsregional synpunkt. Projektet är tematiskt, och kommer att skapa regionala resultat som helt går utanför land, fylkes/läns eller kommungränser. Projektets resultat kommer att resultera i ett utökat samarbete över gränsen kring hållbara transporter och grön infrastruktur.

Grenseoverskridende merverdier

- Infrastruktur går over landegrensene, både til lands og til vanns. Effektiv utbygging av et sammenhengende og fungerende nettverk krever effektivt samarbeide.
- Østfold og Fyrbodal alene er for lite til å danne et fungerende marked for biogass, for kjøretøy, og for teknologi. I samarbeid blir vi straks større
- EU glemmer ofte det rurale perspektivet. Nordisk tradisjon er opptatt av at hele landet skal være tilgjengelig for fossilfrie kjøretøy, ikke bare de største byene.
- Turismen er en viktig næring for oss alle – la oss sammen profilere oss som den fossilfrie regionen!
- institusjonelt samarbeid over grensen mellom kommuner og regioner, noe som er viktig for at utbygging av infrastruktur skal gjøres på en standardisert måte, og at ladepunkter og drivstoffstasjoner lokaliseres slik at det muliggjør grenseoverskridende fossiluavhengige transporter. Dette skaper økte muligheter til kommunikasjon mellom kommuner på begge sider av grensen.
- kunnskap, økonomi og teknologi ved at kunnskap og erfaringer utveksles over grensen basert på regionenes ulike styrker innen fossiluavhengig transport. Prosjektet vil bidra til at mindre steder kan opprettholde sysselsettingen ved at arbeidstakeres mobilitet kan gjøres fossiluavhengig og uten belastning av miljøet.
- institusjonsbygging ved at det arbeider for økt samarbeid på tvers av grensen mellom regioner/fylker, og mellom kommuner. Det bidrar til økt antall grenseoverskridende aktører gjennom utbygging av infrastruktur over grensen.
- Prosjektet har betydning for bærekraftig utvikling ved at det bidrar til økt bruk av fornybar energi, det reduserer negative miljøbelastninger ved at CO2-utslipp og lokal luftforurensning reduseres.

Prosjektet er planlagt og utviklet i fellesskap av prosjektets partnere, med de norske og svenske prosjekteiere som ansvarlige for prosessen. Det er avholdt flere felles møter, og det har vært stort engasjement og et svært godt samarbeid mellom aktørene i prosjektutviklingen.

Gränsöverskridande aktiviteter och resultat

Många av de aktiviteter och mål som innefattas av projektet kräver en kritisk massa för att vara genomförbara och kostnadseffektiva. De bygger också på en bredare samverkan över gränser och på tidigare gemensamma erfarenheter och uppbyggda strukturer och samarbeten.

Samtliga aktiviteter inom projektet kommer att genomföras gränsöverskridande men några har större betydelse och behov för gränsöverskridande genomförande samt effekter efter projektets slut. Dessa är:

- **Kommunikation:**
Den större geografiska marknaden och antal mottagare möjliggör en bredare och mer kostnadseffektiv kommunikation. Antalet aktörer att samverka med för att nå ut blir också flera. Dessutom kan goda exempel från respektive land användas igen och utifrån olika stadier av utveckling inom de olika fossiloberoende transportalternativen. T ex norska elbilsexempel i Sverige eller svenska biogasexempel i Norge.
- **Kartläggning, ranking och FFF indikatorer**
Den i Sverige väl prövade och ansedda metoden för kartläggning och ranking av fossiloberoende transporter samt nyligen framtagna FFF indikatorer kommer att användas även för de norska kommunerna. Målet är att fler ska använda denna både under och efter projektet.
- **Road Map för Fossiloberoende Gränsregion 2030 inom transporter**
Den gemensamma Road Map som tas fram ser gränsregionen i ett helhetsperspektiv och ska vara vägledande för utvecklingen och uppföljning efter projektet.
- **Interaktiv karta**
Den interaktiva kartan kommer att illustrera hela gränsregionen och tydliggöra gemensamma framsteg och målbild. Användare kommer att uppleva gränsregionen som helhet vilket i sig är ett mervärde.
- **Budkavle 2.0 med fokus på näringsliv**
Vi siktar på ett stort deltagande både bland norska och svenska företag och organisationer. Kommunikation och dialog med dessa sker samordnat vilket skapar kännedom och ökade förutsättningar för samarbeten övr gränserna.
- **Utbyte av erfarenheter och strukturkapital i form av kunskapsunderlag**
Ett stort mervärde för projektet då båda sidor kan dra nytta av varandras starka sidor och redan existerande strukturkapital och kunskap. Exempel är vägledning och kravspecifikationer för upphandling och vägledning och guider. Översättning till respektive språk ska genomföras.
- **Näringsliv och landsbygdsutveckling:**
Arbetet med näringslivsutveckling i relation till hållbara transporter ökar möjligheter för ökade kommunikationer för arbetspendling och turism med fossiloberoende fordon.

7 Genomförande

7.1 WP 1: Projektkoordinering

Aktivitetsledare: Fyrbodals kommunalförbund

En effektiv ledning och organisation av projekt är viktig för bästa resultat. Syftet är att säkerställa ett väl fungerande genomförande av projektet samt att koordinera alla aktiviteter för att optimera samverkan och kostnadseffektivitet. Organisation och strukturer för projektledningen är också viktigt för gränsöverskridande resultat och erfarenhetsutbyte.

Leadpartner för projektet är Fyrbodals kommunalförbund. Nationell koordinator för Norge och norsk projekteir är Östfold fylkeskommun. Detta innebär en fortsättning från InfraGreen där organisationerna medverkade vilket innebär att man känner varandra väl och redan har upparbetade rutiner för kommunikation, samordning och ledning.

Roller

Lead partner: Fyrbodals kommunalförbund

Huvudansvarig partner för hela projektet i enlighet med riktlinjer för Interreg.

Norsk prosjekteier: Östfold Fylkeskommune

Huvudansvarig partner för den norska delen av projektet i enlighet med riktlinjer för Interreg.

Koordinerande partner: Fyrbodals kommunalförbund för Sverige

Den koordinerande partnern ska samla in ekonomisk redovisning från alla parter i sitt land inför nationell kontroll. Den koordinerande partnern ska underlätta dialog och fungerar som en länk mellan nationell kontrollant och övriga partner i sitt land.

En koordinerande partner kan bistå övriga partner med administration i enlighet med partnerskapsavtalet.

Aktivitetsledare (Aktivitet 2-5)

Ansvariga för samordning mellan projekten och projektrapportering, erfarenheter och resultat till plattformen och vidare ut till aktörer

Huvudansvarig för att aktivitetens arbete genomförs enligt plan och uppföljning. Ansvarar för samordning inom aktiviteten

Rollen som aktivitetsledare är strategisk och innebär i hög grad kommunikation och proaktivitet mellan delaktiviteterna.

- Ej ekonomiskt ansvar eller ekonomisk administration.
- Samordnare för delaktiviteterna. Identifiera och möjliggöra samordningsvinster mellan delaktiviteterna
- Rapportering och presentation av framdrift till plattform och lead partner
- Identifiera och möjliggöra samordning med andra aktiviteter
- Beroende på behov forma en arbetsgrupp med delaktivitetsledare och andra nyckelpersoner

Ansvarar för aktivitetens uppföljning:

- Deadlines
- Uppföljning aktiviteter
- Sammanställning av resultat och indikatorer
- Kommunicera avvikelser och ändringar.
- Rapportering och kommunikation av framdrift sker till Aktivitetskoordinator

Partner

Ansvariga för sina delar i projektet, ekonomisk och administrativ rapportering till nationell koordinator.

Alla partner har ansvar för att bidra till projektet enligt ansökan och beslut. Varje partner är ansvarig för sin medfinansiering och sina kostnader inför nationell kontroll.

I Norge är det norsk Prosjekteier som bokför och betalar alla kostnader och är ansvarig gentemot Interreg. Övriga norska partner som deltar i projektet bidrar med medfinansiering och fakturerar sina kostnader till norsk Prosjekteier.

Mål

- En effektiv och transparent ledning och koordinering av projektet
- Klara och konkreta beslutsprocesser
- Effektiv rapportering och uppföljning

Aktivitet 1.1: Projekt och nätverksmöten

6 st projektmöten kommer att hållas. Projektmötena kommer att hantera intern styrning och koordinering inom projektet samt planering inför kommande period.

I samband med projektmötena kommer även 3 st årliga nätverksmöten att arrangeras. Dessa är för både partners och andra relevanta aktörer som kommunala och regionala tjänstemän och politiker samt näringslivsaktörer.

Nätverksmötena kommer att ha olika fokusområden baserat på framsteg och resultat i projektet samt geografisk placering. Eventuellt kan studiebesök på intressanta anläggningar eller organisationer ske.

Förslagsvis enligt följande plan

1. Kick off: Projektmöte i Sverige
2. Projekt- och nätverksmöte i Norge
3. Projektmöte i Norge
4. Projekt- och nätverksmöte i Sverige
5. Projektmöte Norge
6. Projekt- och nätverksmöte/slutkonferens i Sverige eller Norge.

Aktivitet 1.2: Koordinering, rapportering och uppföljning

All koordinering, rapportering och uppföljning kommer att ske enligt riktlinjer och krav inom Interreg. Både Östfold Fylkeskommune och Fyrbodals kommunalförbund är vana och har stor erfarenhet av att arbeta med liknande projektstyrning och stödprogram. Genom tidigare gemensamma projekt har en struktur för arbetet och kultur skapats som i dagsläget fungerar mycket väl.

En av hörnstenarna till en väl fungerande projektverksamhet är en enhetlig arbetsmetodik. En projektstyrningsmodell är ett effektivt verktyg för att skapa enhetliga arbetssätt och ge styrning och kontroll. I modellen samlas processer, roller och rutiner för projekten och blir ett användbart verktyg både för projektledare och övriga delar av organisationen.

Lead Partner ansvarar för kontroll och uppföljning av budget, nedlagd och återstående tid, medlemmar, aktiviteter samt fakturahantering och uppföljning.

Aktivitet 1.3: Utvärdering

Löpande utvärdering

Externt upphandlad och utförd utvärdering av projektets genomförande, resultat, erfarenheter och effekter kommer att ske. Denna utvärdering kommer att både fokusera på interna aktiviteter och organisation samt mot projektets målgrupper.

Syftet är att både följa upp, mäta och utvärdera projektets resultat och måluppfyllelse samt effekter i förhållande till aktivitets- och resultatsindikatorer samt projektets bidrag till Interregs övergripande och programspecifika mål.

Sammanställning, analys och rapport kommer att tas fram tre gånger under projektets period.

Initialt för att fungera som baseline och utgångspunkt.

Mid-term för att identifiera utveckling samt styrning mot bättre mål och resultatuppfyllelse

Slutlig rapport för att summera effekter och resultat samt värdefulla slutsatser och inför den fortsatta driften av plattformen och dess utveckling efter projektperioden.

Leveranser:

L1.1: Protokoll och övrig dokumentation från projekt och nätverksmöten

L1.2: Delrapportering till Interreg, partners samt övriga finansiärer

L1.3: Utvärderingsmodell och rapporter under projektets genomförande samt måluppfyllelse

7.2 WP 2: Kommunikation

Aktivitetsledare: Fyrbodals kommunalförbund

I arbetet med att nå målet att bli en världsledande fossiloberoende gränsregion 2030 vad gäller fordon och transporter är kommunikation en viktig motor. Vi kommunicerar för att skapa samsyn, motivation och engagemang.

Omställningen till fossilfria transporter kräver att människor aktivt deltar och genomför förändringar. Och förändring kräver att både hjärna och hjärta är med på resan. Därför kommer vi att arbeta med budskap som förmedlas genom aktiviteter och kanaler vilka stimulerar delaktighet och viljan att göra skillnad.

Genom medveten kommunikation skapas vi-känsla och vetskapen att vi har en gemensam utmaning framför oss som ska leda till konkreta resultat.

För att lyckas krävs att alla inblandade parter har en gemensam bild av nuläget, processen och vart vi är på väg. För denna samsyn krävs att vi medvetandegör och delar med oss av erfarenheter genom hela processen. Det krävs även vetskap om och inspiration från vår omvärld, nationellt och internationellt.

Kommunikationen ska vara både informativ och inspirerande. Kunskap, motivation och engagemang är centralt.

Under processens gång bjuds allt fler aktörer in att delta i denna resa mot fossiloberoende så att vi skapar en rörelse som till slut kommer i självrullning. Kommunikation är bränsle för denna rörelse som ska leda till miljönytta, samhällsutveckling och affärsnytta inom hela gränsregionen.

Vid projektets start tas en kommunikationsstrategi fram vilket blir det styrdokument som håller samman processens kommunikationsinsatser. Vi tog fram en kommunikationsplattform under

arbetet med Infragreen. Denna ska vi bygga vidare på samt komplettera med nya aktiviteter och målgrupper.

Här preciseras budskap, målgruppsanpassning, val av kanaler samt strategiska aktiviteter. Kommunernas och övriga bidragande parter kommunikatörer/informatörer kommer att involveras i arbetet. Möten, seminarier, hemsida, sociala medier, budkavlen, interaktiv karta och massmedia är de kanaler vi främst kommer att arbeta via. Kommunikationsstrategin kommer även innehålla ett genomtänkt upplägg för att nå nyckelpersoner/positioner/påverkare/oppinionsbildare som i sin roll är viktiga för att omställningen till fossilfria transporter ska ske. Kommunikationsinsatserna innebär även omvärldsspaningar och förmedling av dessa.

Övergripande kommunikationsmål:

För projektets målgrupper ska det vara väl känt att Fyrbodalen/Östfold/Follo är på väg att bli en världsledande gränsregion vad gäller fordon och transporter. Detta kräver insatser som:

- Strategisk ledning och samordning av kommunikationsarbetet
- Styrning av samarbetet och fördelning av uppdrag mellan olika kommunikatörer
- Starka kopplingar mellan mål och aktiviteter
- Omvärldsanalyser och spaningar
- Medveten och kreativ utformning av budskap
- Medveten och kreativ förmedling av budskap
- Dialog med olika nätverk bland både tjänstemän, politiker och övriga intressenter

Mål

Skapa attraktivitet för fossiloberoende transporter och hållbar mobilitet.

- Delmål: minst 300 st organisationer/företag som skrivit under budkavlen
- Delmål: Minst 1000 personer ska ha deltagit på events
- Delmål: Minst 10 000 besökare på hemsidan samt partners specifika sidor för projektet på deras webbplatser
- Delmål: Minst 1000 följare på sociala medier
- Delmål: 60 antal artiklar och nyheter i nationell, regional och fackpress/fagpress.

Aktivitet 2.1 Kommunikationsstrategi/plan

I starten av projektet utarbetas en kommunikationsstrategi som innehåller riktlinjer och instruktioner för hur kommunikationsarbetet ska bedrivas. Den ska säkerställa att alla parter arbetar mot gemensamma kommunikationsmål på ett enhetligt och effektivt sätt.

I planen bland annat:

- Målgruppsanalys
- Huvudbudskap
- Val av kanaler
- Grafisk profil
- Etablering och användning av hemsida
- Hur vi använder sociala medier
- Hur vi använder seminarier/workshops/möten för att nå ut
- Strategi för att få projektet och dess resultat synliga i media
- Viktiga milstolpar i projektet med avseende på attraktivitet och kännedom

- Fördelning av ansvar för kommunikationsarbetet mellan parterna
- Intern kommunikation inom projektet

Aktivitet 2.2 Budkavle – fokus näringsliv

Inom ramen för Infragreen genomfördes en kampanj med budkavle som turné där kommunalråden i deltagande kommuner skrev under för en fossiloberoende fordonsflotta. Detta var väldigt lyckat men för att få mer fart på utvecklingen måste flera aktörer med.

I denna fas tar vi budkavlen till nästa nivå och integrerar näringslivet i omställningen genom att få dem att skriva under budkavlen och i sin tur föra den vidare. Budkavlen kommer denna gång ha en digital utformning och spridas genom virala kampanjer på nätet. Syftet är att skapa god kännedom och attraktivitet.

Med budkavlen som motor kopplar vi sedan på olika aktiviteter som skapar positivt uppmärksamhet och höjer motivationen hos det lokala och regionala näringslivet, samt förstås även hos andra berörda aktörer/målgrupper. Vid undertecknandet av budkavlen erbjuds företagen provkörning av miljöbilar, kartläggning av möjligheter för omställning till fossilfrihet samt stöd att ta praktiska initiativ.

Genom att nu vända oss mot företagen sprider vi budskapet och stimulerar till aktiva initiativ på fler arenor. Tanken är att budkavlen med budskap om att säga Ja, tack till en fossilfri framtid, ska sprida sig som en löpeld i vår gränsregion och även utanför. Syftet är att skapa god kännedom, attraktivitet och vilja till att genomföra de nödvändiga ändringarna. Det handlar om att bana väg och motivera.

Aktivitet 2.3 Grafisk profil

Satsningen ska ha en tydlig grafisk identitet som visuellt håller samman samtliga aktiviteter. De grafiska elementen i denna profil återanvänder vi och vidareutvecklar från förra årets budkavlekampanj. Skälet är att denna kampanj skapade en attraktivitet som vi vill sprida och bygga vidare på.

Aktivitet 2.4 Hemsida

Den publika hemsida kommer att fungera som huvudsaklig arena för kommunikation med våra målgrupper samt internt i projektet. Budkavlen och aktiviteter kring denna driver besökare till sidan.

Den interaktiva kartan som visar nuvarande och kommande infrastruktur, och goda exempel som genomförs av budkavle-kommunerna och företagen kommer visas här.

Målet för webbplatsen är att under projektperioden ha 10 000 unika besökare.

På hemsidan kommer besökare kunna läsa artiklar och nyheter, ladda ner rapporter och andra dokument, hitta länkar och kontaktuppgifter till partners och andra relevanta aktörer mm.

Aktivitet 2.5 Sociala media

Projektet kommer löpande under projektet använda sig av sociala media som kanal för att nå ut med budskap och länka samman olika parter och intresserade. Vår aktivitet på sociala medier ska kopplas till hemsidan

Projektet kommer att initialt inom projektperioden undersöka vilka/vilket sociala medier som ska fungera som medieplattformar för information och kommunikation:

- LinkedIn grupp: LinkedIn är ett effektivt verktyg för kommunikation mellan aktörer. En grupp för intern kommunikation kan skapas där diskussioner och information om pågående arbete, erfarenhetsutbyte kan ske mellan partners och andra aktörer samt också fungera som informationskanal för resultat och nyheter inom projektet
- Facebook Sida: En publik Facebook sida kan skapas som informationskanal för resultat, aktiviteter, events och nyheter inom projektet. Stor del av informationen kommer att länkas till webbplatsen
- Instagram: Sida för spridning av budskap och resultat främst i form av bilder.
- Twitter: Twitter konto kan skapas som informationskanal för resultat, aktiviteter, events och nyheter, reflektioner inom projektet.

Aktivitet 2.6 Massmedia

Projektet kommer löpande under projektet arbeta med pressmeddelanden kring resultat och aktiviteter för att få uppmärksamhet i lokal, regional, nationell press samt fackpress.

Aktivitet 2.7 Events

Under projekttiden kommer flera events genomföras för att sprida kunskap och skapa engagemang och motivation.

Exempel på events;

- seminarier
- aktiviteter i samband med budkavlekanpanjen
- riktad information och test av fordon för lokala företag som hantverkare, service och turism.
- mot större arbetsplatser för nyttan av elladdstolpar och fossilfria förmånsbilar
- informationsträffar i samverkan med andra lokala arrangemang och aktörer.
- publika events i samband med konferenser och nätverksträffar
- tester av fordon, invigningar av laddstolpar, tankstationer

Når det gjelder kjøretøyene er det fortsatt stor mangel på kunnskap og mange fordommer. Vi vil samarbeide med lokale aktører og eksisterende festivaler og events, slik at flest mulig i regionen får førstehånds kjennskap til fossilfrie biler.

Aktivitet 2.8 Strajpning av fordon

Genom att strajpa upp fordon, även elcyklar, som är aktiva under projektperioden med budskap och vår visuella identitet vill vi skapa stolthet hos medverkande aktörer samt kännedom och attraktivitet. Är logiskt att de fossilfria fordon vi använder tydligt synliggörs som ambassadörer för fossilfria transporter.

Aktivitet 2.9 Tryckt informations- kampanjmaterial

Det finns även behov av tryckt informationsmaterial i form av broschyr/flyer/kort vilket kommer att produceras och spridas vid olika aktiviteter. Det innebär även profileringsmaterial som vepor, flaggor, rollups etc vid utställningar/events/seminarier etc.

Leveranser:

L2.1: Kommunikationsstrategi/plan

- L2.2: Grafisk profil
- L2.3: Hemsida
- L2.4: Sociala mediekonton
- L2.5: Massmedia: artiklar och nyheter
- L2.6: Events, protokoll och dokumentation, bilder
- L2.7: Strajpade fordon
- L2.8: Broschyr, flyers/kort, vepor, flaggor och roll-ups. etc

7.3 WP 3: Lokal och regional utveckling

Aktivitetsledare: Östfold fylkeskommune

I detta projekt är det dags att ta nästa steg, från kunskap, medvetenhet och attityd till faktisk implementering.

Implementering av investeringar och satsningar på infrastruktur sker oftast i ett lokal och regional sammanhang. För att underlätta och möjliggöra effektiva och optimerade satsningar krävs att man tar hänsyn och anpassar sig till utveckling inom andra områden på lokal och regional nivå. I det föregående projektet skapades en viktig grund för att fortsätta arbetet på lokal och regional nivå. Politiker och tjänstemän har aktivt deltagit i arbete med fossilfri fordonsflotta och visionsarbetet.

Aktiviteten skal leda till en mycket bättre insikt i dagens situation, hinder och möjligheter i varje deltagande kommun samt för gränsregionen som helhet. Utifrån detta kommer strategier utarbetas som ligger till grund för satsningar och aktiviteter i aktivitet 4 och 5 samt efter projektperioden.

Viktiga målgrupper och deltagare är kommunala och regionala politiker och tjänstemän.

För att nå målet om Europas första region som uppfyller Clean Power for transport direktivet krävs ett stort antal laddstationer och tankställen för fossilfria bränslen samt effektiva distributionskanaler. Infrastrukturen för drivmedel och el måste ses i ett sammanhang med både existerande och nya produktionsmöjligheter och dagens distributionssystem. Denna typ av infrastruktur samt kollektivtrafik, cykel och gångvägar bör utvecklas gränsöverskridande mellan kommuner och regioner för att hitta optimala och kostnadseffektiva lösningar. Om det görs på enbart lokal nivå kan det bli dyrt och svårt att rätta till i efterhand.

I 2030, når målet om en fossilfri region er nådd, vil det være et omfattende behov for infrastruktur. Da må det være like enkelt å fylle biodrivstoff og hydrogen, som det er å fylle bensin og diesel i dag. Men for utbygging av infrastruktur for ladbare biler må man tenke på nye måter. For å unngå stor belastning på strømmettet, og for å ta vare på batteriene, bør bilene lades sakte og ofte. En bil som kjører på biodrivstoff reiser til et sted for å tanke, og reiser vekk derfra igjen. En ladbar bil plugges i mens man gjør andre ting, og nye metoder for effektstyring vil gjøre at man kan styre lading av bilen til de tidene det er ledig kapasitet i strømmettet. "Lad mens du stopper, ikke stopp mens du lader", er en god måte å tenke på. Økt rekkevidde vil derfor ikke gi redusert behov for ladestasjoner der folk bor, handler og arbeider. EU-direktivet Clean Power for transport anbefaler 1 offentlig tilgjengelig ladestasjon pr 10 ladbare biler, godt utbygd infrastruktur for biogass, og infrastruktur for hydrogen langs de store hovedfartsårene. Om alle dagens biler blir fossilfrie, vil det være behov for over 20 000 ladestasjoner, et tjuetalls biogass-stasjoner og minst tre fyllestasjoner for hydrogen. Fordi grenseregionen Østfold-Fyrbodal skal bli en av de første fossilfrie regionene, må man ha en plan på plass for suksessiv utbygging av infrastruktur. Kommunene må være forberedt på en stadig økende mengde fossilfrie kjøretøy, og en økende mengde kollektivreisende, syklister og gående, fram til hele transportsektoren har lagt om til fossilfrie alternativer. Kommunene må ha en plan for hvordan man skal håndtere og legge rette for denne utviklingen de neste 15 årene.

Mål

Skapa strategiska mål och planer för fossiloberoende fordonsflotta (FFF) i kommunerna

- Delmål: Samtliga 39 kommuner skall ha genomfört fossiloberoende fordonsflotta (FFF) - kartläggning inklusive indikatorer
- Delmål: Merparten (>50%) ska ha slutfört arbetet med en FFF 2030-strategi
- Delmål: Road Map för FFF Gränsregion 2030.
- Delmål: Gränsöverskridande effekter genom utbyte av erfarenheter och gränsregional strategi och road map FFF 2030

Aktivitet 3.1 Kartläggning och ranking av kommunerna

Gröna Bilister har under många år genomfört kartläggningar och ranking av svenska kommuner avseende hållbara transporter. Under 2014-2015 har man också, på uppdrag av regeringen tagit fram dedikerade indikatorer för att mäta framsteg för fossilfri fordonsflotta (FFF-indikatorer).

I denna aktivitet ska man genomföra nya kartläggningar på samtliga 39 deltagande kommuner och fastställa FFF-indikatorer. Detta arbete kommer att genomföras i samarbete med kommunerna under 2016 samt en övergripande sammanställning för hela gränsregionen. Kommunerna rankas individuellt och deras olika status och uniktet synliggörs. FFF-indikatorerna kommer att användas för att mäta utvecklingen under projektets genomförande. En uppföljning av indikatorerna kommer att ske under våren 2018 som ska ligga till grund för arbete och resultat inom aktivitet 3.3

Resultaten kommer att vara en grund i det arbete som sker i aktivitet 3.2 där kommunerna ska arbeta fram strategier för att nå fossilfri fordonsflotta till 2030. Projektet kommer att vara drivande i detta arbete och fungera som kompetensstöd och facilitator för utbyte av erfarenheter och kunskap mellan kommuner och regions/riksgräns.

Aktivitet 3.2 Lokala och regionala strategier

Efter genomförd kartläggning i aktivitet 3.1 kommer varje individuell kommun att arbeta med strategisk utveckling och planering för att nå målet FFF 2030. Detta arbete innefattar att ta fram underlag för vad en storskalig användning av fossilfria fordon innebär för kommunen som helhet och dess invånare avseende infrastruktur och fordon.

Samtliga 39 kommuner ska ha ett underlag för planering och strategisk utveckling och merparten ska vara klara under våren 2018.

Arbetet kommer att ske ute i varje kommun och projektet kommer att fungera som pådrivare, kompetensstöd samt facilitator och koordinator för att utbyta erfarenheter och kunskap mellan kommunerna och över region och riksgräns.

Arbetet innefattar många möten på plats i kommunerna samt rådgivning och bollplan till kommunerna och deras respektive ansvariga person. Arbetet kommer också att underbyggas av det gedigna kommunikationsarbete som genomförs inom aktivitet 2 samt arbetet med infrastruktur och fordon samt affärsutveckling i aktivitet 4 respektive 5.

Arbetet i kommunerna och på regional nivå inkluderar:

- Initial analys och utredning utifrån hela regionen (GIS, nuvarande situation, behov, förslag).
- Utredda och planera för behov. Lokalisering, distribution, mobilitet och alternativ. Detta görs för varje kommun och samordnas till regional nivå
- Gemensamma planeringsmöten för samhällsplanerare i hela regionen (x2)

- Møten med respektive kommun
- Kommunikasjon og koordinering mellom kommunerna
- Kommunale planer for FFF fullskala, kopplade till andra planer och politiska styrdokument
- Kopplade till upphandling och andra aktiviteter inom aktivitet 4 och 5

Detta är viktigt för att synkronisera strategisk utveckling med implementering. Viktiga strategiska verktyg för kommunerna kommer att vara deras roll som ägare, investerare, samhällsplanerare, näringslivsutvecklare samt påverkare och goda föredöme

Aktivitet 3.3 Roadmap

I slutet av projektet med start våren 2018 kommer arbetet med kartläggning, ranking, FFF-indikatorer samt det strategiska arbetet ute i kommunerna att analyseras och bearbetas för att ta fram en Road Map för fossilfri fordonsflotta 2030. Målet är uppfyllande av EU-direktivet Clean Power for Transport.

Denna ska innehålla viktiga verktyg för uppföljning och visualisering av framsteg och möjligheter som interaktiv karta etc.

Leveranser:

L3.1: 39 kommungranskningar samt 1 övergripande sammanställning för hela gränsregionen inkl FFF-indikatorer

L3.2: Minst 16 kommunala FFF strategier

L3.3 : Uppföljning FFF-indikatorer under 2018

L3.4: Road Map FFF för Gränsregionen 2018-2030.

7.4 WP 4: Infrastruktur och fordon

Aktivitetsledare: Östfold fylkeskommune

For å få en reell omlegging til fossilfrie kjøretøy, og merkbare reduksjoner i klimagassutslipp i prosjektperioden, må prosjektet arbeide for at fysisk infrastruktur kommer på plass, og at virksomheter i regionen investerer i fossilfrie kjøretøy. Prosjektet skal bidra med kunnskap som letter innkjøpsprosedyrene i private og offentlige foretak, og utarbeide forslag til anbudsdokumenter som de offentlige virksomhetene kan bruke til å anskaffe infrastruktur og kjøretøy.

Innkjøpskostnaden er ikke alltid vesentlig høyere når man skal ha el- eller biogasskjøretøyer, men det er stor usikkerhet i markedet om kvalitet, varighet, og hvordan bruktpriisen vil utvikle seg. I prosjektet vil vi derfor sette særlig fokus på brukmarkedet. Vi vil hente inn og dele erfaringer fra de som har kjøpt brukte kjøretøy eller har eid fossilfrie kjøretøyer i noen år. Vi vil også ta fram erfaringsgrunnlag fra kommuner som har kjøpt brukte kjøretøy, for å se om det offentlige kan bidra til å skape et bedre marked for brukte fossilfrie kjøretøy.

I 2030, når målet om en fossilfri region er nådd, vil det være et omfattende behov for infrastruktur. Da må det være like enkelt å fylle biodrivstoff og hydrogen, som det er å fylle bensin og diesel i dag. Men for utbygging av infrastruktur for ladbare biler må man tenke på nye måter. For å unngå stor belastning på strømmettet, og for å ta vare på batteriene, bør bilene lades sakte og ofte. En bil som kjører på biodrivstoff reiser til et sted for å tanke, og reiser vekk derfra igjen. En ladbar bil plugges i mens man gjør andre ting, og nye metoder for effektstyring vil gjøre at man kan styre lading av bilen til de tidene det er ledig kapasitet i strømmettet. "Lad mens du stopper, ikke stopp mens du lader", er en god måte å tenke på. Økt rekkevidde vil derfor ikke gi redusert behov for ladestasjoner der folk

bor, handler og arbeider. EU-direktivet Clean Power for transport anbefaler 1 offentlig tilgjengelig ladestasjon pr 10 ladbare biler, godt utbygd infrastruktur for biogass, og infrastruktur for hydrogen langs de store hovedfartsårene. Om alle dagens biler blir fossilfrie, vil det være behov for over 20 000 ladestasjoner, et tjuetalls biogass-stasjoner og minst tre fyllestasjoner for hydrogen

Gjennom prosjektet Infragreen begynte Østfold fylkeskommune prosessen med et felles anbud for normalladere sammen med mange av kommunene i Østfold og Follo. Disse kommunene har nå inngått en rammeavtale som vil føre til utbygging av 800 ladepunkter i løpet av de neste to årene. Erfaringene med et slikt fellesinnkjøp vil bli delt mellom norske og svenske partnere. Det er også uttrykt ønske fra flere kommuner om å få en tilsvarende anbudsprosess for innkjøp av fossilfrie biler. For private aktører; organisasjoner, næringsliv, borettslag o.l., har Elbilforeningen utviklet en veileder for utbygging av ladere. Denne vil bli gjort tilgjengelig for både svenske og norske aktører. Gjennom arbeidet med Infragreen, er det skapt en forankring og motivasjon/vilje til handling i regionen. Dette vil forsterkes ytterligere gjennom arbeidet med å spre budstikken til flere aktører. Men det er et stort behov for mer kunnskap om hvordan man faktisk kommer igang med omleggingen til fossilfrie kjøretøy.

Også når det gjelder kjøretøyene er det fortsatt stor mangel på kunnskap og mange fordommer. Vi vil samarbeide med lokale aktører og eksisterende festivaler og events, slik at flest mulig i regionen får førstehånds kjennskap til fossilfrie biler. Dette kan gjøres gjennom å fasilitere prøvekjøringer både for offentlige og private virksomheter, bilutstillinger på miljødager eller miljøbiler på bildager og -festivaler. Det er mange i regionen som er bilinteresserte, så ulike typer biltreff vil nå ut til mange folk og skape god omtale. På etablerte bilarenaer finner man deltakere fra begge sider av grensen, og man kan dermed bygge opp under erfaringsutvekslingen mellom de ulike landene.

Hva som regnes som en ladestasjon er omdiskutert. Elbilforeningen i Norge er ansvarlig for drift og vedlikehold av Nobil-databasen. Dette er en offentlig eid database som viser alle ladestasjoner for ladbare biler. Nobil har data over ladestasjoner i Norge, Sverige, Danmark, Finland og flere andre land. BMW, Nissan og Tesla henter data fra Nobil til sine GPS-løsninger, og det er utviklet flere ulike apper og karttjenester med utgangspunkt i denne databasen. På norsk side kan alle typer kontakter med 16A eller mer registreres i Nobil. På svensk side regnes i dag kun den nye standarden Type 2. Vi ønsker gjennom dette å løfte debatten om hvor mye av den eksisterende infrastrukturen som kan gjøres tilgjengelig til ladbare biler, og hvor mye som må bygges nytt. De aller fleste campingplasser, gårder, industribygg og bensinstasjoner har industrikontakter (CEE-standard) som er beregnet for bobiler eller tung bruk. Om man kunne utnytte disse, vil man svært raskt kunne få på plass store mengder infrastruktur.

For biogass er de fleste løsningene i dag store og kostbare. Vi ønsker å se på muligheten for å bruke større innkjøp eller enklere løsninger for å senke investeringskostnadene. Vi ønsker også her å se på mulighetene for å gjøre eksisterende infrastruktur tilgjengelig for flere aktører. Eksempelvis har flere av havnene i regionen LNG-tanker, som det med visse modifikasjoner kan være mulig å åpne for fylling av landbaserte kjøretøy. Dette arbeidet vil gjøres i samarbeid med Biogas2020-prosjektet og andre prosjekter som jobber for å få mer transport over på gass, og med utbygging av LNG/CNG-infrastruktur. Gjennom arbeidet med budstikken vil vårt prosjekt få en unik tett kontakt med både offentlige og private aktører, og vi vil kunne bidra som en nyttig samarbeidspartner for de andre prosjektene.

Mål

- Successivt bygga ut infrastrukturen för fossilfria fordon och transporter
 - Delmål: Minst 1000 nya laddstationer eller tankställen för biogas
 - Delmål: Minst två nya planeringar för tankställen biogas

- Delmål: Lotsning av bidragsberättigade klimatinvesteringar ska ha skett till nationella och internationella medel för sådant
- Successivt förändra fordonsflottan med sikte på fossiloberoende 2030.
 - Delmål: Minst 100 organisationer/företag som investerat i FFF
 - Delmål: Minst 200 inköpta fossilfria fordon i gränsregionen under projektperioden, i kommunerna eller av det lokala näringslivet.
 - Delmål: Lotsning av bidragsberättigade klimatinvesteringar ska ha skett till nationella och internationella medel för sådant
 - Delmål: Minst 50 nyckelpersoner ska ha deltagit i arbete med upphandling av FFF transporter och fordon
 - Delmål: Minst tre verktyg för upphandling för fossiloberoende transporter och fordon ska ha tagits fram

Aktivitet 4.1 Interaktiv karta (kopplas till WP3.2 och 3.3)

Elbilforeningen har god oversikt over ladeinfrastrukturen i Norge ved at de drifter samferdselsdepartementets NOBIL-database. Denne databasen er også åpnet for andre nordiske land. Karttjenester som ladestasjon.no, gasbilen.se og appen LadeNå har vist seg som effektive måter å spre informasjon om fossilfri mobilitet. Vi vil utnytte, sammenstille og bidra til å forbedre eksisterende karttjenester, heller enn å etablere nye, for å få oversikt over hvilken infrastruktur som allerede finnes, og for å planlegge kommende utbygging.

Det som mangler i dagens interaktive kart er en samlet oversikt over hvordan den fossilfrie infrastrukturen må bygges ut for at regionen skal klare å legge om til 100 % fossilfri innen 2030. Vi vil gjøre en analyse av hvordan dette kan gjøres på en mest mulig effektivt og samfunnsøkonomisk lønnsom måte, for eksempel ved å bruke GIS-verktøy. I tillegg til å kunne brukes til informasjon i samband med prosjektet, vil resultatet også bli gjort tilgjengelig for kommuner og andre planleggere i et slikt format at det enkelt kan settes i verk gjennom den ordinære arealplanleggingen.

Vi vil også bruke det interaktive kartet som en metode for å informere om små og store tiltak som skjer i regionen i prosjektperioden, og for å profilere kommuner og bedrifter som signerer budstikken. Om denne delen av karttjenesten fungerer godt, kan det være aktuelt for Østfold fylkeskommune å føre den videre etter prosjektets levetid gjennom sine satsinger på Klima Østfold og Energiforum Østfold. Kartet vil gi en unik mulighet for å vise hvordan eiere av fossilfrie kjøretøy kan kjøre uhindret rundt i hele regionen, samtidig som det viser hva de kan oppleve på reisen. Det er derfor et stort profileringspotensiale særlig for bedrifter knyttet til turistnæringen. I dag må eiere av fossilfrie kjøretøyer veksle mellom 3-4 ulike databaser og kart for å finne ut om de har rekkevidde nok til å nå ulike destinasjoner. Vi ønsker å se om vårt kart kan koble sammen ulike typer informasjon slik at en fossilfri turist enkelt kan finne de gode opplevelsene i grenseregionen uten rekkeviddeangst. Om dette viser seg vellykket, vil verktøyet videreutvikles og vedlikeholdes av elbilforeningen og gjøres tilgjengelig etter prosjektperiodens slutt gjennom deres nettsider.

Aktivitet 4.2 Upphandling (kopplas till WP 3.2 och 5.1)

Initiera och samordna upphandling av laddinfrastruktur, biogas tankställen samt el och/eller biogasfordon för både offentlige og private virksomheter:

- Identifiera behov och samordna upphandling
- Utvikle og dele forslag til kravspesifikationer for
 - Laddstationer (med utgangspunkt i veilederen elbilforeningen har utviklet)

- Biogastankställen
- Vätgastankställen
- Fordon (olika typer av nya och begagnade fossilfria fordon)

Aktivitet 4.3 Stödjande arbete och vägledning (kopplas till WP 5.2 och 5.3)

Ofte kan enkle spørsmål utgjøre store barrierer for potensielle utbyggere. Ved å aktivt informere og være tilgjengelige for spørsmål og utfordringer i prosjektperioden, vil vi bidra til lokal kapasitetbygging og varig reduksjon av barrierer. Elbilforeningen har utviklet en veileder for ladestasjon. Denne skal vi oversette og gjøre tilgjengelig for både norske og svenske aktører. Vi skal vurdere om det er behov for å utvikle tilsvarende veiledere for andre områder:

- Elfordon
- Biogasfordon
- Biogas tankstationer
- Biogasproduksjon
- Vätgas

Pedagogisk forskning viser at mennesker har ulike måter å ta inn informasjon. Noen har en auditiv læringsstil og må høre informasjonen, andre lærer best om de får informasjonen visuelt. Men en stor andel har såkalt kinestetiske og taktile læringsstiler, hvor man må ha kontakt med (bygge, føle, bevege) fysiske objekter for å forstå hvordan de fungerer. Dette er en grunn til at prøvekjøring, demonstrasjon av lade- og fyllestasjoner og lån av fossilfrie kjøretøyer er en så effektiv metode for å spre kunnskap om dette temaet. Jo flere som selv har testet fossilfrie transportformer, jo flere er det som kan bidra til å spre kunnskap i befolkningen i og utenfor regionen.

Aktivitet 4.4 Samordning og råd for stöd och investeringsbidrag för infrastruktur (kopplas till WP 3.2 och 5.1)

Både på svensk og norsk side finnes det nasjonale støtteordninger for utbygging av infrastruktur, og det finnes også EU-midler som kan brukes til investeringer. Vi vil bidra til at kunnskapen om disse støtteordningene spres, og at flere tar i bruk dem. Prosjektet vil lage en oversikt over støtteordninger, men fokus vil særlig være på KLOK på svensk side, og Enova på norsk side.

Som i aktivitet 4.3 er det ofte enkle spørsmål som utgjør store barrierer for bedrifter som ønsker å søke investeringsstøtte fra nasjonale og internasjonale støtteordninger. Vi vil bidra med konkrete råd og veiledning om hvor kommuner og bedrifter skal henvende seg for å få gjennomført investeringene.

Leveranser:

- L4.1 Interaktiv karta med åpent tilgjengelig datagrunnlag
- L4.2 Verktøy og guider inför upphandling
- L4.3 Rapport om genomförd vägledning och resultat
- L4.4 Kravspecifikationer för inköp av fordon, ladd- och tankställen

7.5 WP 5: Affärsutveckling och grön tillväxt

Aktivitetsledare: Fyrbodals kommunalförbund

I vårt tidigare gränsregionala projekt Infragreen kunde vi konstatera att medverkan från företag var en mycket kraftfull motor för möjligheterna att åstadkomma fossiloberoende. Vi kunde emellertid inte mer än skrapa på ytan inom ramen för projekt Infragreen och kommer nu att kunna arbeta strategiskt och konkret med företagssatsningar. Vi skall invitere bedrifter och organisasjoner i regionen i arbeidet. Tilsvarende samarbeid mellom offentlige og private virksomheter har vist seg svært produktive blant annet i Geiranger, der over 50 lokale bedrifter har signert en partnerskapsavtale, hvor de lover å bidra med ett skritt hvert år mot målet om sporløs ferdsel i verdensarvområdet.

Mange små og store bedrifter i regionen har både ideer og gode forutsetninger for å utvikle forretningskonsepter knyttet til fossilfri transport.

Mål

Det overordnede målet for WP 5; Affärsutveckling och grön tillväxt är att

- Stödja och framsnakke det lokale og regionale næringslivet for fossiloberoende person- og varutransporter så att omstillingen ger affärsnytta.

Det overordnede målet ska nås genom att delmålen nedan blir verkliga. Vi har två ulike slags företagsgrupper som målgrupp. Den ena inneholder företag som i sin kjerneverksamhet jobbar med elfordon, fordon med biodrivmedel eller kringutrustning og tjenester. Den andre gruppen av företag er de som använder fordon i sin verksamhet, både for varutransporter og for å transportere sin personal. Det er også turistfretag vars gæster nyttjar fordon for sine besøk till turistmål. En styrke med projektet er den nærhet som parterna har till företag og virksomheter jämfört med nationella satsninger samt den store betydelse det gränsregionala perspektivet har for företagen då både gods og personal hos företagen transporteres i hela regionen.

Vi kommer att arbeta med ulike drivkrefter for företagen så som att stärka sitt varumärken genom att satsa på fossiloberoende transporter, göra sin personal stolt, kundnytta mm.

- Minst 100 st organisationer/fretag ska ha deltagit aktivitet i aktiviteter og minst 50 ska ha gjort konkrete insatser for fossiloberoende transporter
- Minst tio nye affärsopplægg ska ha utvecklats
- Deltagende organisationer og fretag ska till minst 75 % vara nöjda med aktiviteterna og
- Minst 50 % av företagen/organisationerna ska ange att man kommer ha direkte affärsnytta av sin medverkan

Aktivitet 5.1 Identifisering av företag for affärsutveckling og fossilfrihet

En kartläggning av vilka branscher i regionen som dels har stor påverkan på klimatfrågan från sine transporter, dels har gränsregionale transporter eller annen gränsregional koppling i sin affärsverksamhet og dels på relativt kort sikt bedöms kunna åstadkomma affärsnytta gjennom fossilfri-insatser identifieres.

Aktivitet 5.2 Budkavle till og mellom företag og organisationer

Fretagen som identifiserats i 5.1 erbjuds medverkan i Budkavlen. Kontakter tas med företagen og informasjonstillfällen ges for att fördjupa kunskapen om spørsmålene. Budkavleprocess gjennomføres med företagen (se vidare under WP 2. Kommunikasjon)

Aktivitet 5.3 Lånefordonsturné

Under Infragreen-projektet visade det sig att det finns en stor okunskap kring fordon drivna av biodrivmedel eller el. Vi genomförde därför en satsning på att kommunerna fick prova på elfordon under varsin månad. Resultatet var överväldigande och ledde fram till flera satsningar på inköp/leasing av både elbilar och laddstolpar. Vi vill nu genomföra motsvarande med företag men inte enbart personbilar utan även andra slags fordon som varubilar/bilar för hantverkare som elektriker, hantverkare. För några företag kan också elcyklar eller elscooter vara aktuella.

Tre företag på svensk sida och tre företag på norsk sida väljs ut och en lånefordonsturné genomförs. Intervjuer/enkäter görs för att utvärdera hur förare och företagsledning upplever fordon. Arbetet dokumenteras och kommuniceras (se våra kanaler under WP2: Kommunikation)

Aktivitet 5.4 Work-shop med företag och organisationer

Två workshops genomförs, en på svensk sida och en på norsk sida. Medverkan från båda länderna vid båda tillfällena. Norsk elfordonskompetens och svensk biodrivmedelskompetens nyttjas bland annat. Erfarenheter från andra satsningar på området presenteras.

Därefter arbetas konceptuella affärsidéer fram. Minst fem av idéerna tas sedan vidare till Aktivitet 5.4.

Svar ska ges på frågor så som -Hur får man laddstationer självfinansierade? -Hur kan infrastruktur etableras för biodrivmedel på landsbygd (i merparten av alla utvecklingsprojekt fokuserar man på tätorter och stora transportstråk) Hur kan turismnäringen utvecklas med hjälp av hållbar mobilitet och fossilfrihet? Hur kan fossilfria transporter nyttjas för varumärkedsbyggande? På vilket sätt kan vår personal gynnas av fossilfria transporter?

Aktivitet 5.5 Nya koncept för affärer inom biodrivmedel och elfordon

Fem av de konceptuella idéerna för nya affärsupplägg bearbetas och kommuniceras därefter till företag i hela regionen.

Aktivitet 5.6 Utvärdering och dokumentation

Medverkande företag/organisationer uppfattning om aktiviteterna utvärderas och samliga aktiviteter dokumenteras på sådant sätt att resultatet kan spridas.

Leveranser:

- L5.1 Verktyg för att identifiera branscher att fokusera på för biodrivmedel och elfordon
- L5.2 Budkavle med minst 300 företag/organisationer
- L5.3 Två work-shops
- L5.4 Uppmärksamhet (se WP3)
- L5.5 Nya koncept för affärer inom biodrivmedel och elfordon
- L5.6 Utvärdering av företagens nöjdhet

7.6 Plan för fortsatt verksamhet

Projektet kommer att innefatta aktiviteter och resultat där effekter och fortsatt verksamhet efter projekttidens slut förstärks. I slutet av projektet kommer vi, i samband med utvärdering och uppföljning att skapa en plan för fortsatt verksamhet.

Planen ska rikta in sig på hur man bäst nyttjar de resultat och erfarenheter man fått och bygger vidare på för att nå det långsiktiga målet. Det breda kommunikationsarbetet och samverkan med näringslivet kommer vara viktiga delar i detta. Resultat från projektet som kommer vara vitala för fortsatt verksamhet är:

- WP2 – Ökat medvetande och kunskap:
Den ökade kunskapen och medvetenheten kring fossilfria transporter och fordon kan understödjas via riktade kommunikationsinsatser.
- WP3 – Road map och lokalt utvecklingsarbete:
Den road Map som tas fram i slutet av projektet för hela gränsregionen med mål Fossilfria transporter 2030 kommer vara vägledande för nya insatser, investeringar och projekt samt uppföljning.
- WP4 – Interaktiv karta samt planer för fordon och infrastruktursatsningar, upphandling etc:
Den interaktiva kartan kommer finnas kvar som verktyg för fortsatt utveckling. De planer och pågående satsningar på upphandling och inköp av av fordon och infrastruktur som tagits fram kommer att fortsätta. De verktyg och kunskapsunderlag som tagits fram kommer att fortsätta att användas och utvecklas om så behövs.
- WP5 – budkavlens fortlevnad, gröna företagsexempel
De företag som skrivit under budkavlen kommer fortsatt vara en viktig målgrupp. Gröna exempel kommer att lyftas fram och föregångare få en ökad synlighet. Företagens behov och planer kommer att fortsatt vara viktig för utveckling och måluppfyllelse i aktiviteterna ovan.

8 Projektorganisation

8.1 *Prosjektledning, koordinering och partnerskap*

Prosjektet kommer att ledas och koordineras enligt beskrivning i kapitlet om genomförande WP1.

Projektpartners är:

- Fyrbodals kommunalförbund (SE)
- Östfolds fylkeskommune (NO)
- Follorådet (NO)
- Akershus fylkeskommune (NO)
- Gröna Bilister (SE)
- Elbilforeningen (NO)

Prosjektet och dess ledning har följande roller och ansvar:

- Prosjektägare och lead partner Sverige: Fyrbodals kommunalförbund
- Prosjekteier Norge: Östfolds fylkeskommune

Följande partners är WP/aktivitets ledare:

WP 1 – Projektkoordinering:	Fyrbodals kommunalförbund
WP 2 - Kommunikasjon:	Fyrbodals kommunalförbund
WP 3 – Regional och lokalt utvecklingsarbete:	Östfolds fylkeskommune
WP 4 – Infrastruktur och fordon:	Östfolds fylkeskommune
WP 5 – Näringsliv och grön tillväxt:	Fyrbodals kommunalförbund

Prosjektet kommer att ha en ledning och koordinering som innebär att alla partners är med i beslutsprocesser. Lead partner kommer att koordinera detta och två projektmöten kommer ske varje år för att säkerställa framdrift och diskutera avvikelser och synergier inom projektet och med andra relevanta projekt och aktiviteter. Projektstyrningsgruppen har detta ansvar (se nedan).

Alla WP/aktiviteter kommer att genomföras gränsöverskridande och ha verksamhet i både Norge och Sverige. Det är aktivitetsledaren som ansvarar för att detta samt att arbetet genomförs i linje med mål och målgrupper.

8.2 *Prosjektstyrning*

Lederne av de enkelte WP vil sammen med hovedprosjektleder utgjøre prosjektledelse.

Prosjektledelsen har blant annet følgende ansvar:

- Sikre grenseoverskridende aktivitet i sin WP.
- Rapportere til hovedprosjektleder i henhold til prosjektets og rutiner og Interregs krav.
- Planlegge og gjennomføre aktiviteter på en slik måte at det fremmer det grenseoverskridende samarbeide og bidrar til prosjektets målsetting
- Motivere offentlige aktører, næringsliv og FoU i sin region til å delta i prosjektets aktiviteter.

Prosjektet kommer styras genom två olika grupper.

Arbetsgrupp: Denna inkluderar personer från alla parter som aktivt arbetar inom projektet och dess genomförande. Syftet är att koordinera aktiviteter på ett kostnadseffektivt och målinriktat sätt. Synergier inom projektet och samverkan med andra relevanta projekt och processer är en viktig del.

Styrgrupp: Denna grupp inkluderar personer från samtliga partners. Syftet är att projektet styrs utifrån projektmålen samt partners övergripande mål och strategier.

8.3 Referensgrupp

Projektet kommer också att ha en referensgrupp. Referensgruppen har en tvådelad roll:

- Att tillföra nya kunskap och kompetens till projektet
- Att sprida projektets resultat och erfarenheter utanför deltagande organisationer och målgrupper

Deltagare som tillfrågas att ingå i referensgruppen kommer att vara från nyckelpersoner från t ex:

- Interregprojekten Green Drive Region, Biogas 2020 och Smart Green Region Mid-Scandinavia
- Projektet Great
- Biogas Väst
- Oslofjordens biogasnettverk
- Viktig elbilsaktör
- Viktig biogasaktör
- Viktiga regionala aktörer (Västra Götalandsregionen, Östfold, Follorådet, Skaraborgs kommunalförbund, näringslivsorganisationer)

Se mer om samverkan med andra projekt och nätverk under kapitel 3.2

[illegible]

9.1 Leveranser

		2016												2017												2018											
Lev.	Beskrivning av leverans/milstolpe	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L1.1	Protokoll och övrig dokumentation från projekt och nätverksmöten			X							X					X							X					X								X	
L1.2	Delrapportering till Interreg, partners samt övriga finansiärer								X						X						X							X					X				X
L1.3	Utvärderingsmodell och rapporter under projektets genomförande samt måluppfyllelse																																				X
L2.1	Kommunikationsstrategi/plan						X																														
L2.2	Grafisk profil						X																														
L2.3	Hemsida						X																														
L2.4	Sociala mediekonton						X																														
L2.5	Massmedia: artiklar och nyheter																																				X
L2.6	Events, protokoll och dokumentation, bilder																																				X
L2.7	Strajpade fordon																							X													
L2.8	Broschyr, flyers/kort, vepor, flaggor och roll-ups. etc																																				X
L3.1	32 kommungranskningar samt 1 övergripande sammanställning för hela gränsregionen inkl FFF-indikatorer												X																								
L3.2	Minst 16 kommunala FFF strategier																							X													
L3.3	Uppföljning FFF- indikatorer under 2018																														X						
L3.4	Road Map FFF för Gränsregionen 2018-2030.																																				X
L4.1	Interaktiv karta med åpent tillgänglig datagrundlag											X																									
L4.2	Verktyg och guider inför upphandling																							X													
L4.3	Rapport om över genomförd vägledning och resultat																																				X
L4.4	Kravspecifikationer för inköp av fordon, ladd- och tankställen																	X																			
L5.1	Verktyg för att identifiera branscher att fokusera på för biodrivmedel och elfordon						X																														
L5.2	Budkavle med minst 300 företag/organisationer																																				X
L5.3	Två work-shops																						X														
L5.4	Uppmärksamhet (se WP3)																																				X
L5.5	Nya koncept för affärer inom biodrivmedel och elfordon																																				X
L5.6	Utvärdering av företagens nöjdhet																																				X

10 Budget

10.1 Detaljerad kostnadsbudget

TOTALT	Sverige						Norge								
Aktivitet	Fyrbodal arbete	Fyrboda l resor	Fyrbodal utlägg	Gröna Bilister	Gröna Bilister resor	Gröna Bilister utlägg	Östfold/ Follo/Ak ershus	Östfold/ Follo/Ak ershus resor	Östfold/ Follo/Ak ershus utlägg	Elbilsfor eningen	EBF - resor	EBF - utlägg	Totalt	EU	NO
WP1: projektledning	70 000	10 000	15 000	5 000	5 000	0	40 000	10 000	5 000	5 000	5 000	0	170 000	105 000	65 000
WP2: Kommunikation	100 000	5 000	65 000	10 000	3 000	0	40 000	5 000	45 000	10 000	3 000	0	286 000	183 000	103 000
WP3: Regional och lokal utveckling	82 000	3 000	25 000	70 000	8 000	0	20 000	10 000	5 000	40 000	6 000	0	269 000	188 000	81 000
WP4: Infrastruktur & Fordon	67 000	3 000	40 000	10 000	3 000	0	30 000	5 000	5 000	25 000	3 000	0	191 000	123 000	68 000
WP5: Grön tillväxt	50 000	5 000	30 000	10 000	3 000	0	35 000	5 000	5 000	10 000	3 000	0	156 000	98 000	58 000
Totalt	369 000	26 000	175 000	105 000	22 000	0	165 000	35 000	65 000	90 000	20 000	0	1 072 000	697 000	375 000
Arbetstimmar ca (50l/h)	7 380			2 100			3 300		1 300	1 800			15 880	65,02 %	34,98 %
manår	4,3	0,0	1,2	1,9			0,8		1,0					ERDF	IR-medler

2016	Fyrbodal arbete	Fyrbodal resor	Fyrbodal utlägg	Gröna Bilister	Gröna Bilister - resor	Gröna Bilister - utlägg	Östfold/ Akershus/ Follo	Östfold/ Akershus/ Follo - resor	Östfold/ Akershus/ Follo utlägg	Elbilsfore- ningen	EBF - resor	EBF - utlägg	Totalt	EU	NO
WP1: projektledning	25000	3000	5000	2000	1500	0	15000	3000	1500	1500	1500	0	59 000	36 500	22 500
WP2: Kommunikation	30000	1500	40000	5000	500	0	10000	1500	15000	4000	1000	0	108 500	77 000	31 500
WP3: Regional och lokal utveckling	25000	1500	5000	46000	5000	0	8000	2500	3500	18000	3000	0	117 500	82 500	35 000
WP4: Infrastruktur & Fordon	15000	1000	7500	1000	500	0	12000	2500	2000	15000	1500	0	58 000	25 000	33 000
WP5: Grön tillväxt	15000	1000	7500	1000	500	0	5000	1500	3000	1500	1000	0	37 000	25 000	12 000
Totalt	110 000	8 000	65 000	55 000	8 000	0	50 000	11 000	25 000	40 000	8 000	0	380 000	246 000	134 000
Specificering															
1.1 PERSONAL	95 652			47 826			43 478			34 783			221 739		
<i>Projektleddare/ansvarig</i>	<i>49 500</i>			<i>29 700</i>			<i>24 000</i>			<i>18 000</i>					
<i>Kommunikatör</i>	<i>28 800</i>			<i>9 600</i>			<i>10 800</i>			<i>10 800</i>					
<i>Ekonomi och administration</i>	<i>4 800</i>			<i>4 800</i>			<i>4 800</i>			<i>4 800</i>					
<i>Senior expert</i>	<i>12 552</i>			<i>3 726</i>			<i>3 878</i>			<i>1 183</i>					
1.2 KONTOR OCH ADMINISTRATION	0			0			0			0			0		
1.3 EXTERN SAKKUNSKAP OCH EXTERNA TJÄNSTER			65 000	0	0	0	0	0	25 000	0	0	0	90 000		
<i>Kommunikationskonsult</i>			<i>25 000</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			
<i>Affärs/teknikkonsult</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			<i>5 000</i>			<i>0</i>			
<i>Övriga inköpta tjänster</i>			<i>5 000</i>			<i>0</i>			<i>5 000</i>			<i>0</i>			
<i>Interaktiv karta</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			<i>15 000</i>			<i>0</i>			
<i>Trycksaker mm</i>			<i>35 000</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			
1.4 RESOR OCH LOGI	0	8 000	0	0	8 000	0	0	11 000	0	0	8 000	0	35 000		
<i>Projektmöten</i>		<i>3 000</i>			<i>1 500</i>			<i>3 000</i>			<i>1 500</i>				
<i>Övriga resor inom och till regionen</i>		<i>5 000</i>			<i>6 500</i>			<i>8 000</i>			<i>6 500</i>				
1.5 UTRUSTNING			0			0			0			0	0		
1.6 SCHABLONKOSTNADER	14 348			7 174			6 522			5 217			33 261		
1.7 AVGAR/INTAKTER (NEGATIV KOSTNAD)	0												0		
TOTALT	110 000	8 000	65 000	55 000	8 000	0	50 000	11 000	25 000	40 000	8 000	0	380 000		

2017	Fyrbodals arbete	Fyrbodals resor	Fyrbodals utlägg	Gröna Bilister	Gröna Bilister - resor	Gröna Bilister - utlägg	Östfold/ Akershus/ Follo	Östfold/ Akershus/ Follo resor	Östfold/ Akershus/ Follo utlägg	Elbilfore- ningen	EBF - resor	EBF - utlägg	Totalt	EU	NO
WP1: projektledning	20000	3500	5000	1500	2000		10000	3500	1500	2000	1500	0	50 500	32 000	18 500
WP2: Kommunikation	45000	1750	15000	2500	1500	0	15000	2000	15000	4000	1000	0	102 750	65 750	37 000
WP3: Regional och lokal utveckling	30000	1000	10000	15000	2000	0	8000	4000	1500	12000	1500	0	85 000	58 000	27 000
WP4: Infrastruktur & Fordon	27000	1000	20000	5000	1000	0	10000	1000	1000	6000	1000	0	73 000	54 000	19 000
WP5: Grön tillväxt	12000	1750	10000	6000	500	0	17000	2000	1000	6000	1000	0	57 250	30 250	27 000
Totalt	134 000	9 000	60 000	30 000	7 000	0	60 000	12 500	20 000	30 000	6 000	0	368 500	240 000	128 500
Specificering															
1.1 PERSONAL	116 522			26 087			52 174			26 087			220 870		
<i>Projektleddare/ansvarig</i>	<i>54 000</i>			<i>13 500</i>			<i>24 000</i>			<i>15 000</i>					
<i>Kommunikatör</i>	<i>28 800</i>			<i>4 800</i>			<i>10 800</i>			<i>5 400</i>					
<i>Ekonomi och administration</i>	<i>4 800</i>			<i>2 400</i>			<i>4 800</i>			<i>2 400</i>					
<i>Senior expert</i>	<i>28 922</i>			<i>5 387</i>			<i>12 574</i>			<i>3 287</i>					
1.2 KONTOR OCH ADMINISTRATION	0			0			0			0			0		
1.3 EXTERN SAKKUNSKAP OCH EXTERNA TJÄNSTER			60 000	0	0	0	0	0	20 000	0	0	0	80 000		
<i>Kommunikationskonsult</i>			<i>10 000</i>			<i>0</i>			<i>12 000</i>			<i>0</i>			
<i>AI-färdteknikkonsult</i>			<i>30 000</i>			<i>0</i>			<i>2 000</i>			<i>0</i>			
<i>Övriga inköpta tjänster</i>			<i>15 000</i>			<i>0</i>			<i>3 000</i>			<i>0</i>			
<i>Interaktiv karta</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			<i>3 000</i>			<i>0</i>			
<i>Trycksaker mm</i>			<i>5 000</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			<i>0</i>			
1.4 RESOR OCH LOGI	0	9 000	0	0	7 000	0	0	12 500	0	0	6 000	0	34 500		
<i>Projektmöten</i>		<i>3 500</i>			<i>2 000</i>			<i>4 000</i>			<i>1 500</i>				
<i>Övriga resor inom och till regionen</i>		<i>5 500</i>			<i>5 000</i>			<i>8 500</i>			<i>4 500</i>				
1.5 UTRUSTNING			0			0			0			0	0		
1.6 SCHABLONKOSTNADER	17 478			3 913			7 826			3 913			33 130		
1.7 AVGAR INTAKTER (NEGATIV KOSTNAD)	0												0		
TOTALT	134 000	9 000	60 000	30 000	7 000	0	60 000	12 500	20 000	30 000	6 000	0	368 500		

2018	Fyrbodal arbete	Fyrbodal resor	Fyrbodal utlägg	Gröna Bilister	Gröna Bilister - resor	Gröna Bilister - utlägg	Östfold/ Åkershus/F ollo	Östfold/ Åkershus/F ollo resor	Östfold/ Åkershus/F ollo utlägg	Elbilsfore ningen	EBF - resor	EBF - utlägg	Totalt	EU	NO
WP1: projektledning	25000	3500	5000	1500	1500	0	15000	3500	2000	1500	2000	0	60 500	36 500	24 000
WP2: Kommunikation	25000	1750	10000	2500	1000	0	15000	1500	15000	2000	1000	0	74 750	40 250	34 500
WP3: Regional och lokal utveckling	27000	500	10000	9000	1000	0	4000	3500	0	10000	1500	0	66 500	47 500	19 000
WP4: Infrastruktur & Fordon	25000	1000	12500	4000	1500	0	8000	1500	2000	4000	500	0	60 000	44 000	16 000
WP5: Grön tillväxt	23000	2250	12500	3000	2000	0	13000	1500	1000	2500	1000	0	61 750	42 750	19 000
Totalt	125 000	9 000	50 000	20 000	7 000	0	55 000	11 500	20 000	20 000	6 000	0	323 500	211 000	112 500
Specificering															
1.1 PERSONAL	108 696			17 391			47 826			17 391			191 304		
Projektleddare/ansvarig	54 000			10 800			24 000			12 000					
Kommunikatör	32 160			2 400			10 800			2 700					
Ekonomi och administration	4 800			2 400			4 800			2 400					
Senior expert	17 736			1 791			8 226			291					
1.2 KONTOR OCH ADMINISTRATION	0			0			0			0			0		
1.3 EXTERN SAKKUNSKAP OCH EXTERNA TJÄNSTER			50 000	0	0	0	0	0	20 000	0	0	0	70 000		
Kommunikationskonsult			10 000			0			12 000			0			
IT-färdteknikkonsult			30 000			0			2 000			0			
Övriga inköpta tjänster			5 000			0			3 000			0			
Interaktiv karta			0			0			3 000			0			
Trycksaker mm			5 000			0			0			0			
1.4 RESOR OCH LOGI	0	9 000	0	0	7 000	0	0	11 500	0	0	6 000	0	33 500		
Projektmöten		3 500			1 500			3 500			2 000				
Övriga resor inom och till regionen		5 500			5 500			8 000			4 000				
1.5 UTRUSTNING			0			0			0			0	0		
1.6 SCHABLONKOSTNADER	16 304			2 609			7 174			2 609			28 696		
1.7 AVGAR INTAKTER (NEGATIV KOSTNAD)	0												0		
TOTALT	125 000	9 000	50 000	20 000	7 000	0	55 000	11 500	20 000	20 000	6 000	0	323 500		

10.2 Detaljerad finansieringsplan

Detaljerad Finansieringsplan

EURO

Fördelning Interreg

Insats/finansiering	Fyrbodal	Gröna Bilister	Östfold/Follo/Akershus	Elbil-foreningen	VGR	Interreg	Totalt	EU	IR medler	
Egen arbetstid	128000	10 500	132 500	55 000	0	0	271 000	83 500	187 500	271 000
Medel från aktörer	0	0	0	0	0	0	55 000	55 000	0	55 000
Extern finansiering	0	0	0	0	210 000	536 000	746 000	210 000	0	210 000
Totalt	128000	10500	132500	55000	210000	536000	1072000	348 500	187 500	536 000
Andel	7%	1%	12%	5%	25%	50%	100%	65%	35%	100%

Fördelning Interreg

Fördelat per år	Fyrbodal	Gröna Bilister	Östfold/Follo/Akershus	Elbil-foreningen	VGR	Interreg	Totalt	EU	IR medler	
2016	53 760	3 722	46 968	19 496	66 053	190 000	380 000	123 535	66 465	190000
2017	41 480	3 609	45 547	18 906	74 708	184 250	368 500	119 797	64 453	184250
2018	32 760	3 169	39 985	16 597	69 239	161 750	323 500	105 168	56 582	161750
Totalt	128 000	10 500	132 500	55 000	210 000	536 000	1 072 000	348 500	187 500	536 000

65% 35% 100%